

Оссолінські колекції.

CD – диск виконано в рамках угоди укладеної з квітня 2004 р. між Львівською науковою бібліотекою НАН України у Львові і Національним Закладом ім. Оссолінських у Вроцлаві.

Lwowska Naukowa Biblioteka im. W. Stefanyka NAN Ukrainy. Oddział Rękopisów.

Zespół (fond) 4.

Zbiór rękopisów Biblioteki Baworowskich

Dział (opys) 1

459. Arsatoria continuata per Praecepta de Inventione (Soc. Jesu) A.D. 1751.

STRONY NIEZAPISANE NIE ZOSTAŁY ZDIGITALIZOWANE

459

*Ars oratoria
continuata per praecepta.*

8

MS. 459

Vol. 37

Dr. Peabody's Library

ARIS CRATORIS

Continuata

Ter

PRÆCEPTA

De

Inventione

Nobilissimo Juventuti

et Selectis Adolescentibus

in Schol: Gram Soc. Scell.

CXCVI

Anno Dni 1751mo

in Annulis 1751mo

PROEMIIUM.

Anno proxime convoluto Principia Rhetorice et ejus elocutionem ut pote ex Judio auctor faciliorem ceteris partibus exposuimus. Superest nunc inventio tractanda, ita scilicet ut antea præcepta in mentem revocanda sicut iis, qui ea diligentibus animo commendaverunt pagina, legenda porro ab iis quos primum instituendos accepimus. Non enim remota et difficiliore scilicet scire poterant nisi facili-
orum prius seu memoriam respicient seu
partibus combi-
lanti.

De Inventione.

Quid sit? Dicitur ex Boetio. Semper quod est excogitatio argumentorum et ad faciendam fidem et ad excitandos motus. Idem loquendo clarius est excogitatio rationum ad probandam propositionem et excitandos in auditore affectus. Hinc vides quid sit argumentum videlicet ratio et probans propositionem et affectum idoneum proponi in auditore excitans. Vocat illud Clarius probabile inventum non quod afferri non potest sit vera et certa ratio probanda proponi et quod sufficiat probabilis et veri similis. Hoc pro argumentum non ita nude afferri solet ut non indigeat argumentatione quae in se est superior explicatio argumenti.

Quibus unde argumenta sunt quaedam et ex locis Aethoricis qui sunt sedes et fons omnis rationis ad inde inveniendam hauriendam. Et alii sunt intrinseci quae rationi obpeditant intrinsecam et peritam ex conacione cum predicato et subiecto propositionis ut si dicas Petrus est homo afferendo rationi quod est animal rationale est ratio intrinseca.

Intrinsicè petita ex definitione quæ nihil connexioni
cum Predicato & homo. quin & subiecto Si
Petrus. Inde etiam eodem Loci dicuntur rei in
sibi peti ex visceribus. causa & propositis si
tulo dicte Inventionis independentis à mera
applicatione aliunde. alii extrinseci qui sug-
gerunt rationem extrinsecam scilicet in In-
veniam nec dependentem à mera applica-
tione aliunde. alii intrinsicè qui suggerunt ra-
tionem intrinsicam scilicet in Inveniam nec
dependentem à subiecto & predicato ex
natura sua & ex mere placito libera ap-
plicatione et determinatione assumptam ad
causam. Habent et talia argumenta
petita ab inde respectu moti sicut respe-
ctu filiorum naturalium filii adoptivi non con-
sanguinei tamen & ex gratia assumpti. Dicuntur
sine arte quæ inventio eorum non dependeat ab
ingenio & à lectione et res notitia non vero
quasi usus eorum non dependeat ab arte idèa Septem.
Quot sunt Loci Rhetorici. Numerantur 16. Defi-

nihil

nihil

3

ritu Enumeratio Partium Notus rurs, Coniuga
ta Genus forma et similitudo de similitudo Con
traria Repugnanciae adijuncta Antecedentia Con
sequentia Causa Effecta Comparatio.

Quod loci Exhibentur et cetera rem oppositi A. C.
Prajudicia fama Tabula Jurjurandu ser
monia et Testes.

Caelo Templum evocandi argua ex lomis &
cis A. Si Orator forensis si dicat de juris
prudencia et justitia apte ad Propositi alio
post alios Locos prestigare poterit. Imo ex de
Sanitione qd justitia e Regnos et Imperios
Moderatrix Expultrix et ceterum Virtutum
Conciliatrix Pavis Alumna Concordia Laronyae.

Edo Ex Enumeratione partium ostendit qm
Singulari ordinibz conducat Regibz ad digni
tem Nobilibus ad splendorem Civibus
ad concordiam populis ad mutuam societate
impleis ad frenum militibus ad obediencia
omnibus ad felicitatem.

Tho. Ex Notatione Anis justitia dicit qd
jus eum cuiqz tribuat.

Alto Ex Conjugatis qui justitiae iudicibz e justis

est.

est et iuste semp: administrat.

5to Ex genere ostendendo iustitiam complecti
aliam virtutem deus & ornamenta
bto specie iustitiam quatenus singularis vir
fuit e' perseguendo laudes e' qua mentem
et voluntate in bono dirigit e' qua deum
ipsum maximum nosmet ipso spectat.

6mo Ex causis declarando deum esse auctorem
iustitiam qui e' similem facit hinc qui imma
ginem illig divinitus ipsa etiam orbis e'
seculo est cuius ad bonu' recta dirigit.

7mo ab effectis Pau tranquillitate civi' pri
tate religionis cultu' viciis e' extinctione p
creaone virtutu' et alio ex iustitiam derivatis.

8mo Ex antecedentibus Complectentibus ex natu
ra e' p'vidi et disciplinam e' vicia que ad
iuris p'videntia cognitionem iustitiam p' mo
leptionem requirunt.

9mo Ex Consequentibus Coincidentibus v. cum
effectis v. continentibus Laudem nostri ubi mag
facultatem.

10mo Ex adjunctis individua e' sociale habentibus
cum iuris p'videntia. Nempc e' studiis Philosophia
legum exemplor' Antiquitatis nobilia.

11mo

2mo Et repugnantibus ut quomodo fieri pos-
sit ut vir Regum omnium Sciantia et studens ear-
recognitione praeditus obnoxig et Communibus
vitis et oho vira molliori et alio.

3ho Et simili a sole nam ut huiusmodi
bos dissipat tempestates sedat campis et ceteris
arboribus fructus herbis vridittem parit de-
naty orbem ita iustitia imponis tranquillitate
pacem rebus publicis conciliat.

4to a dissimili ut gentes quibus iustitia n' illu-
dit foram tradunt et agrestem vitam ita qui
hanc cupio studio colunt ceteris huiusmodi.

5to Et comparatio a fortitudine prudentia
aliis virtutibus dignis laude et meritis ten-
gim privatim Regis spectet bonu quib' potu
iustitia omnium ubilibi propiciis.

Et simili modo erui possent rationes ad for-
mandum idem propositum ex locis extrinsecis.

Et forensi oratori apte suggererent impetum
auctoritas legis laboris alicuius et Philato-
phi et oratoris militari exemplum et dictum
Duci egregii v.g. Celeris oratori Christiano
auctoritas Sancti Pub. He quoque spectarent
moueri parabole apologi historici. Illud mones
n' ego neque ita scrupulose omnes locos investigare
sed

de his que eo tantum qui selectiora argua hordi-
tant. Jam singulatim expendamq. Deo Singula.

DE FINITIONE

Quero illam sic describit: Definitio e res eas que
et eius rei propria qm definire videtur brevis et
circumscripta explicat. Clavio tamen et bre-
vior sequens eius descriptio. Est oratio explicans
natura rei.

Quomodo fiat? A Per nomen commune rei cum
multis dictum Philosophis genus est q nomen rei
peculare est proprium iudem nuncupatum def-
initionis. Sic Aretorice definit qd sit ars bene
dicendi verba selectio & sententio ad p-
suadendum. Et in hac definitione si ars bene
dicendi est genus commune grammaticis lo-
ci expertim q si ad p-
suadendum q si verba
selectio et sententio etia a Logica cum Phi-
losophi sicut et Consiliani adde ratione adhi-
beant sine ornatu et qd si hunc adhiberet
id fierent p accident et n agentis in Phi-
losopho Consiliani & Oratoris. Sicut hui defi-
nitione q probanda utilit. Historice Sic. ars bene
dicendi ce. e utilis & Aretorice e ars bene di-
cendi de erge e utilis ex quo exemplo habet illu-
strationem ad usum aliar definitionu probanda
proprie

5
proposito huc Competentium Latius definit Orator.
quoniam Philoſophus multiplex genus et fontes ha-
bet longe plures enumerandi definitionis. Nam
uno potest illam formare ex enumeratione
partium et adjunctorum ut per Bipotypum
si definias impbum desuberes caput il-
lius torum nescio quid proferens po-
pulos flagitium spirantes manq ad impi-
nos incurvas solum habitum corporis ad
imbittem et habe exemplum et in
Oratione no est ex: in qua Optimates defi-
nitur per hanc enumerationem Cicero. Quis
ergo optimus est iste si de numero si quid
no innumerabiles neq enim alii statu-
possemus; sunt Principes Consilii Publici et qui
cor scitiam equunt et maximos ordinum hinc
quibus patet curia et municipales Austriacae Le-
mani et negotia gerentes et etiam libertini
Optimates numeris ut dicit late et vana diffu-
sus est de genere ipsi ut tollat error brevis cir-
cumscripti est defini potest. Omnes Optimates
et qui neq nocentes et huiusmodi natura impbi nec
seniosi huiusmodi malis domesticis impediti. Memine-
ris quoq ex hoc modo recondi. Labore huc Com-
mendata

merdatam esse exortationem quoniam illa et est
lecta influxerint Super Sponte modestia
int ceteras Virtutes Adolescentibus esse
dignissimam.

Edo Ex Similitudine et Comparatione ita
describere res perturbati et immoderati an
imum est instar plateae publicae ubi postquam
clamantium strepitus et voces incondite
audiunt ubi omnia dispersa et dissipata ubi
risa et iurgia. Est mane turbidum ventis factum
et procellis. Nam tamen usurpanda est ex modo
Definitio eo quod minus sit idonea promouenda animi.

3ho. Congeniam multorum non facilius in rei
cognitionem ducentium ita pro Plancio opinio
Calamitae Orator deplorat. Epituli quae Calami
tas utinam ex huius memoria evelli possent.

Vulnus illud Republicae dederat huius Imperii
turbitudine populi Romani in iudicium putandum.

4to. Causas a quibus et res haec sunt a Causa
formata hinc descendit haec: Animal hoc
providum et elegans multiplex acutum memor
plenum rationis et Consilii quem vocamus hinc
proclari quadam Conditione generatum est
a Supremo Deo Solus enim ex tot animan-
tium generibus atque nationis particeps rationis
et cogit.

et cognitionis cum cetera sint ea experientia
Haec et per alia causas institui potest definitio.

5to. Quarta frequentissime definitio influ
entia apud oratores per que ut pote notiora
causis maxime res innotescunt. Ita Philosophi
ca octava Calendas arguit patris cuius studium
traserbat. Quid tu Calene servittem paucis
voceis Majores quidem nostri non modo ut Liberi et
Sens et etiam ut Imperatores arma capiebant
at tu abieci arma censes ut Servianus?

Hi quoque per effectus peccatum dicitur. pestis ani
me, Conscientie lites vite permissos nature
dedecus orbis ruina odium Dei etc.

6to. Per affirmationem et negationem exponendo
quid res est et tandem quid non abieci in
dum Gronia post negationem ita Cicero in
Lipnem negando Consulatum donec in Tri
tonibus in toga et in Consilio Ceterisque
Virtutibus quibus destitutum Lipnem ne
gat fuisse Consulatum. Tu etiam meribond
facias Consulatus tui aut Te fuisse Con
sulatum Roma dicere audebis. Quid tunc si
tonibus in toga in praesentia esse Consulatum
putas quae ornamenta etiam in Sex. Clodio te
Consule esse voluisti. Cupis tu Clodiani canis in
signis

signis Consulatum declarari putas. Animo
Consulem ei oportet Consilio vide gravitate et
gilantia cura toto deniq; munere Consulatus
ae. Et mo hucio habere superiq; exemplum
exponens quid optimas n' sint quid sint.
Novens vo. Imo tales definitiones ex alio
Loco veritas Idem materiam p'ner ad
alioj secundum forma & modum explicandi
ad locum definitionis inq;ntum explicat
quid sit res. Unde diq; respectu influit
et Locum definitionis et causa si vq; ex
illa formas. Volo Quomodo satiq; definit Ora
tor qm Philosophiq; n' requirendo genq; sen
ptum et differentia scriptam item plures
voces in miscendo periphrasim demum pro
definitione adhibendo qua omnia vitiosa et
Philosopho stricte rem definiendi et alio quoy
Sevens Regibus haec in re abstracta. Tho illud
in Nano de definitione invenit aliquid
commune rei importat genq; Illud vo inve
nit aliquid quo id qd definit ab alio dist
fert. Vult intelligi differentia. Haec de differentia.

Enumeratio Partium.

Est distributio & divisio totiq; in suas partes. ut
virtus

7

Virtus & querenda ergo et iustitia prudentia
temperantia fortitudo & querenda Ita pro
Romulo Cui: Sui existimo in Summo Impe
ratore quatuor has res in ea oportere scien
tiam rei Militaris Virescentem Auctoritate
Felicitem. Ita dividit dotes Imperatoris.

Et scientiam probat à multitudine bellor
que gererat virtutem à testimonio Provinciar
auctoritate à testimonio socior et hostiū feli
citate à multitudine victorias Terra manij
reportatas.

Quotuplex sit? Et Multiplex Imo cum totum
dividij in eas partes ex qbq. dicitur quas Phi
losophi vocant spendias et ut si homo distri
buat in Corpus et animam anima in memo
riam & voluntatem. Ita Cui: probat Ryonem
invidium omnibus. Senatq. odit te videre
Equites n. populus plebs Romana perditu
cupit Italia cuncta exscraj.

Ido cum totum dividitur in duas partes
Sunt volunt Philosophi? Integrantes ut corp
in pedes brachia caput &c. Collige ex Philip
pica in Ryonem. Non enim si color iste ser
vatis n. pilos & gena n. dentes pediculi duc
perunt oculi & pupilla; frontis vultus deniq. totus
Iguis

qui sermo quidem tacitus mentis e hui in
errorem hinc impulsi.

3to Cum genus in suas prorsus ut virtus
in prudentiam justitiam fortitudinem et tem-
perantiam. Ita Cic. pro Plancio Etenim ju-
dices cum omnibus virtutibus me affectu esse
cupiam tamen nihil est quod malim quam me et
gratum esse et videri. Hec est enim virtus sola
maxima et in malis omnium virtutum reliquat.
Quid est pietas nisi voluntas grata in Paren-
tes. Quid est boni civis qui domi de Patria
bene merentes nisi quod Patria beneficia me-
minerunt. Quid est atheni qui religione colen-
tes nisi quod debitam Divis immortalibus gratiam
justis honoribus et memoriam perpetuam.
Quid potest esse jucunditas veteris sublati ami-
citiis quod porro amicitia potest esse ingrata.
4to Fit enumeratio et per causas et habet re-
motione. Cic. inquit nihil est scriptum a Pisone
ad Senatum quod nihil erat quod Senati propter eum
aliqua gratulatione. Quid tandem erit actum
aut gestum in illa Provincia de quo ad Sena-
tum cum aliqua gratulatione Senati ab Te
oportet

oporteret an vexae Macedoniae an oppidorum
turpis amissio an sociorum direptio an agrorum
depopulatio an obsessio militum via an exercituum
nostri interitum ferro famel furor praestitum
sentire.

Sto P effecta ex horum enumeratione ma-
re nequit facta a Verre in variis provin-
ciis persequitur orator. Autarum te posse quae
Verres in quodam quae in Lyabone quae
in praeneste quae Roma quae in Italia
quae in Africa Asia. Pompey's patra-
rit ea quemadmodum locis temporibus di-
visa sunt sui criminibus et ratione distri-
buere.

Oto P Ciceronem. Ita scelera Catilinae. Quid
mali aut sceleris fingi aut exogitari potest quod
ille non conceperit. Quis tota Italia veneficus quis
latro quis Sicariis quis parricida quis testamen-
torum subceptor quis circumscriptor quis ganeo quis
adultus quae mulier infamis quis juvenis quis
cum Catilina non familiariter vixisse fateatur
Pari modo luxum Chrysogoni pro socio
stringit.

stringat.

Stabant porro locum hunc sequentes
Anaphora & repetitis in Brit. Ita desinat hoc
Britiq; Imperator Consul de dignitat; nat; Al.
Civis. Negat Gallia negat cuncta Italia negat
Senat; negatis vos qui igit; illam Consullem
nisi Saburos putant. Tdo Interrogat ut patet
in Exemplo & congeriem. Tho & Interrogat
et hincionem. Si ubi Provincias Condelectaribq;
negat aliquid e; qd adventum in Urbe Ce
Saris remorari debeat. Quid est cur ipse Ceter
in Provincia commorari velit nisi ut ea qua p
eu effecta et profecta Pa hucant; amandus eu
credo locor urbium pulchritudo hinc nationum
illar; humanitas victoria cupiditas finitimi
Imperii nostri propagat; retinet. Quid illis terris
asperius quid incultis oppidis quid nationibq;
immaris; quid porro tot victoriis mastabulis
quid Octano Longius inveniri p; an rudiq;
in Patria h; aliqua offensione utri ad popu
lum a quo nesciq; e; an apud Senatu; a quo
ornat; e; an dies auget eius desideriu; an ma
gis oblivionem an laudat; illis magnis periculis
parta

9
parta amittit longo intervallo reintem de. Ho. P.
Distributio Quidam illa in Plinio panegyrico de sen-
centis ingressum trajani in urbem publicamq;
labitiam pingentis. Non estus genium n valde
de n reg retardavit quo ming loculos insolito
spectaculo impleret. de parvuli nascoe ostender
Juvenes instrari Senes agri quoq; neglecto meden-
sum Imperio ad conspicuum huc quasi ad sa-
lutem sanitatemq; prospex. Alii Seculari vixisse
te reperit alii magis vivendum ei sibi edica-
bant. Videres referta secta et laborantia op-
pleta undiq; vias abacem huc inde populum de.
Regula recte enumerationis Ima est affirmatio
nibus partibus recte affirmas et totum Ida ne-
gatio omnibus partibus recte negas et totum nisi
aliquid eddicatum est speciale toti me ulli
parti conveniens. 3th Ut negatis omnibus par-
tibus recte neges totum multa par quibus ferri
poterit intmittas. Ima Regula in quint au-
plu Ci: de Pomp: Idem Et Philippica pta man-
toniu 3th v Martialis in vetula phano illam
ei edentulam et carontem dentibus.

Sis memini fueraut tibi quatuor alia dentes

Exposit

Expat una duas lupis et una duas
Jam secusa potes totis lupis diebus
Nil isti qd agat forma lupis habet.
Scito tandem omne geng simul e totu n edyso
has lmi ga geng hie partes communes sibi e simi
les & convenientes in ratione generis adeoq e totu.
Ite vntq e geng distribuit in species quibz una quq
e geng. Quid idem ga hae ras n militat p omni
toto ut patet in hae cuius partes diverse rationis
cum illo idem geng ingenti e totum spectant ad
partium distributione scilicet ad unu eundem locu
ingenti e geng convenientes pluribus secundu n
significata p eorum nomen adinet ad speciale
locum generis ga ita spectatu dat anse novi
argumenti formandi quali n dat partiu distri
bue arguendo a partibus ad totum Tho. Ima
quod partium distribuo n facit eundem locu cu spe
cie etiam si in ea intelat partes generis subiectae.
ratione quoz novi argumenti ab utriusq emanantis.
Nam in loco ex specie arguitur v ab una parte ad
genus & illud totum partes sibi hiecul stinens
ex loco distributionis ab omnibz partibus simul
sumptis ad totu arguitur n ad una tantum primario
de primario in cuius sermo potissimu e n secunda

nis. Sic patet differentia int partiu distribuone et
 genog qd in illa n attendit sint n partes quodam
 seu rāonis nūc scilicet in genere Complectentes
 partes communionē sibi Similes et iste in tota
 tales quog intcederent id fieret p accidens scilicet
 in genere. Hinc nova quog argumenti sedes et
 usq locq. Nam licet in toto partes eēt communis
 hie sibi similes nūc est. quodqde omnes e-
 numerari deberent qd locus generis n requi-
 rit. N m requirit partium enumerationē et Commu-
 nionem in sua rāone. Atq Partium distribuone
 differe a definitione qd hae explicat quid sit res
 illa vō quas habeat partes nō. Et licet in definitione
 ponit distribuo nihil obstat dūo respectu simul et
 definitionem simul distribuoni. Inqm dici possit
 int alias intcedere adhuc differentiam qd definitio
 n separat dividit etiam partes et conjungit nam
 p genog et differentiam e oīa dividit et distribuit.
 Sic nihil obstat idem referri ad plures locos et
 diversa rāone et respectu. sicut calor ut e effectus
 solis spectat ad effecta ut p accidens e in manu
 mea adjuncta ut opponit frigori ad contraria et
 Continet et genere quantitas et accidentis ad speciem et.

Obō

Oratio Synecdochica intelligente ex parte totius v. e. con-
tra differe a loco enumeracionis quia huiusmodi suggestio
argumenti inferens unum ex aliis cum in Synec-
dosis tropi proposita intelligatur unum ex aliis. Hinc
in tropo alterutrum omnibus in loco hoc utrimque
expresse ponitur. ac pari formit' sentit de specie
generis quod etiam Synecdochica faciunt de cau-
sa et effectu quod metonymiam de contrariis quod
proxiama ac. Et differentia quoque huius loci a
figura distribuionis quod simile dici potest de
his. Legit' huiusmodi materiam figura autem
formam et modum elocutioni idoneum.

Notatiouris ac Coniugata.

Et affinitem horum inter se simul opponuntur hi loci
et cum rarior quoque sit usus eorum magis delecta-
tioni solentur quam persuasioni. Porro notandum hinc est
locus vocum originem et significacionem Inquirunt
Ita Consul a Consulendo et Senatus a Senibus Im-
perator ab Imperando dicitur. Et hoc loco fave-
te inquit Cuius ludit infesta. Verrea a Verre suo
hinc instituta. O! preclara Verrea quo modo non ac-
cepisti quo non attulens tecum istum diem. Ceterum
quam huiusmodi Domum quam Urbem adiisti quod fanum de-
nig' quod non everum ante atque extru reliqueris. Quam
appellens

pelleret. Itaque sane Veritas quae in ea non est ex Moribus
 naturae sua constituta esse videtur. Ita probatur
 ab inde Verone in fuisse Imperator. Non sicut in
 parit ergo in fuisse Imperator. Et hoc loco suscitatur.

Unde cum ducat quavis corvisia non
 Quod cerebrum visis esse Labelle huius.

Ubius istius loci intercedit cum in hanc locum ubi
 aut vero aliqua in scurrilis mimica et liberalis
 et urbana elucet. Ut patet in Exemplo in Ver
 rom cui Verone proprium ei dicit Orator hoc est
 rapacissimum. Pertinent ad hunc locum argu
 menta ut amor Roma Maro mora Latina
 Caligo Divus Alexius diu exul a suis et Ma
 gis laborantis quam elegantis ingenii partus
 Crepundia hadducta ad nos a Judaeis forte
 v. Exullim literarum observatoribus. Differentia
 loci huius a definitione patet quia notus non ex
 plicat inde ducatur ingrit. Definitio vero potius
 exponit per genus et differentiam ornata aut
 locum hunc. Imo Comparatio Ideo si Proba v. re
 Illustrata non ita hactenus ut ex singulari
 Consideratione redundet commendatio. Et si quem
 laudes ex huius magni Imo Compara hoc cum aliis
 nominibus ut Pacifici felicitas iusti pulchri et ostendit
 huius

hinc proponendum esse nomen magni. Ideo ab ista si-
gnificatione accipere sigillatim omnes illos honores
quibus nunc istud insignis demonstrando in eo
aliquid esse oportere qui tale fort. nunc. ad resq. in ce-
teris part. excellat sicut q. meynge sit ad ea que
magna s. et illustra incedat atq. inflamma-
ri debeat. Jam Conjugata s. nunc derivata
ab uno nunc ut ab. Hoc Imperium impero et
Imperator. Ita ex illis iudicem probares q. or-
ten humanu esse. Homo debet esse humanus
et Iudex e homo ergo Iudex debet esse humanus.
Et pro Marcello ita Cui. Arma ab illis posita ab
illis crepta est ingratum e. iniustusq. Cris qui
armor. periculo liberatq. animu in retinet ar-
matum. Et pro Roseio Amerino. Genim re-
ctum putabat pro eos honestate se pugnare
pt quo ipse honestissimus in suo numerabat.

Vetus quoq. huc pertinet epigramma illud Ludovici
M. Stahle in horto Col. Lanziensis inscriptum.

Vitales int. succos herbarum salubres
Quam bene stat populi vita salgg. sui.
Differunt Conjugata a Notione q. in hac argu-
menti duct. ab origine s. primitivo nunc ad aliud
In in iis a derivativo ad aliud derivativum notu
ergo sit e sicut Latens et filii. Conjugatae sicut pa-
tres

ros et Coniungentes.

Tractandi scribit Iano Hyperbole uteli de im-
 pio si dicas ee impiu & impietem. Et in Verri-
 na Ci: Ut mihi n' unq homo impbq opprimen-
 dge sit id quod sicuti pehenti; & omnino omni
 improbitas id quod Ap tam diu flagitabat extin-
 guenda atq delenda est. Edo Laronomacia Er
 ex Verriha quoy de astrologo. Quicum cognat
 sipe nobis astrologus q si tam Celi rone qm ce-
 labi argenti duceret. Gao astismus sive Urbana
 dictio. In eade Verriha Ci: Satorni votis ma-
 gnam pecuniam Venurius hoc e Chelidonis et
 tu in Prineiam profectus epet Venenis nne que
 sipe vides. Ho traducto in Philippica Romi
 adverti. Et. alci jam a gbuscta exerman em li-
 nru a me Brutum Nimirum Capium Quos
 ego orno nempe eos q et ornamenta Pha

Genus & Species & forma.

Itae Philoophi gdem plurimum discriminant
 Oratores in paupim confundunt ita ut quidquid
 h' supra de e specie & numero diversa gong di-
 cant. Et gong hoc apud illos e nne commune
 multu et multa. Et se continent diffenaa in se &
 specie ut virtu pithia et. et si ex illo probat
quod

111111

quod digna sit amore modestia. Virtus digna est amo-
re et modestia est virtus ergo digna est amore. Usque ar-
gumenti ex hoc loco non inferendum est in eandem.
Quidam in his propositi permittunt generalitatem
et univocam quae rationem thesisi habent ad illam
tamquam ad hypotesin. Ita Demosthenes lau-
daturus prudentiam ac fortitudinem eos qui
Patria ceciderunt praemonet esse principia virtutis
prudentiam et fortitudinem quae alta quid sit
agendum describit alta caequit. Vitet tamen lon-
giorem moram orator in genere cum puerilis
sit virtus longius herere in thesi quam in hypotesi.
ac scias vim argumenti a genere in eandem
esse ut quidquam negat et adstringat generi id spe-
ciei potest. Si singulariter contendente et ge-
nere tribuat et de illa negat. Si quo pacto
bas virtutis esse colenda eodemque colenda esse de
vix temperantiam. Et quae ratione ostendit aliquid
nulli viti esse affinem eadem ostende nec ei affinem
vix mendacis irreverentiae Dei in templo. Exempla
loca huius ne alia loci adducam inde ipsa defensio
ne Regii a Parricidio in qua oratione multum
mittit de gravitate tanti officii malefici et ab eodem
demum se absolvit et excusat. Prodest hoc argumenti

generis

gong maxime quod res aliqua difficilius est res
 longa aut orationi res est cum adversario majore aut
 honoris cum palam credere non audeat. Partiti
 fit id Jullig pro munera ubi nauty adversari
 um Catonem philosophu Stoicu virum magni
 ponderis gravem et tunc auctoritate rem ita spectat
 ut amisso veluti Catone Stoicam philosophi
 am carpat audacius. fuit Quidam summo in
 genio vir Leno cujus inventor emuli Stoici
 nominant. Hujus sententia est gravissima et
 precepta ejusmodi Sapienti quod nunquam Mo
 veri nequam cujquam delicto ignorare nemine mi
 sero iude esse nisi stultu et levem veri in eo neq
 eorum neq placari solo Sapientes cu si dixer
 isisimi sint formosos si mendicissimi divites si
 serville serviant Reges nos autem q Sapientes
 non sumus fugi debet exules hostes insanos deniq
 ee dicunt eo peccata; ee porta, omne delictu
 e celo ee referu nec minus delinquere cu qui
 Gallu Gallinaceu cu opq non fuerit qm cu qui
 Patrem suffocavit Sapientem nihil opinari nul
 lig rei penitent nulla in se falli sententia ma
 hant unquam. Hac homo ingeniosissimus Marcus
 Cato auctoritate eruditissimis indelictis arripuit

neq
p

neq; disputanti causa ut magna pars d' ite viven
ti d' doctrina hanc sequentib; quos numero in
signis exagilet. Tandem circa hoc genus notes
in eo partes debent esse Communione sibi simi
les hoc e' quod nō generis et rō p' tale rōe
significata debeat esse illis Communis. Ideo ita
partes debent int' se speciei differre. natura e'
intellige rōe hae dici de stricto genere et stri
ctis specieib;. Ibi tractari locum hunc in tran
sitione a' speciei ad genus.

Jam species e' res particularis & generalis ut
aiunt Philosophi) Universalis Contenta. Si lau
dare virtutem ex justitia puniente delicta ju
stitia poenam delictis infligens e' laudanda
& hae justitiae est virtus ergo virtus e' laudanda.
Est huius loci in distinctis a definitione qd hae nō
infert ex genere speciei licet contineat genus
cum differentia neq; ex speciei genus & precise
naturam sui explicat Ergo Species infert ge
nus.

e Similitudo et Dissimilitudo.

Similitudo e' inveniētia duor' v' plurim' rerū in
aliqua ratione ut avian' cū hirsute in insakubi
lille rabi hnis cū offerat' qd rabiis utiq; pla
can nequeat. Plona cū umbra qd sicut hae car
pus ita illa virtutem committit. Obi cū dagnante aqua
qd viki

prius concipiuntur. Similitudo hae nihil pro-
 bat se sola probat in ut conjuncta alteri argu-
 scilicet ut fertur per phrasin Thil: n̄ est sufficiens ad
 probationem in sensu diviso ab alio argu-
 et sic in sensu composito in illo cuius veritate
 illustrat et sola n̄ sufficit ad videndum ob-
 tectum sufficit in eo oculo ad videndum recte
 disposito adhuc est locus Rhetoricus usque in finem
 Sic nam est id per quod illustrat veritate sit et
 haec predicatum et obiectum in propositio in se in
 et in eodem est similitudo duo importat Imo id
 quod est simile id cui est simile, nec enim unum
 simile potest concipi sine alio in quo est simile ad quod
 ita unum cum alio dicitur in maiore ratione quod
 est sufficiens ad rationem sicut argumenti intrinsici
 illa et loci intrinsici. Idem proportionate senti de
 contrariis si dicitur calor est extra frigus, ratio
 ne oppositorum: de antecedentibus consequentibus
 causis & cetera ratione connexionis qua ita expe-
 ctatis licet non ulla in se. Intus locos intrinsicos
 eos non numerat nihil obdat cum non attendat
 ad rigorem Thil: quae observat et parit. Dif-
 ferentia similitudo a dissimilitudine quae hae dis-
 sumentia importat et sic similitudo convenientia.

Et licet e simile in uno est omne simul dis
simile in alio sicut dissimile in uno e simul
e simile in alio cu p inde similitudo spectata
dissimilitudo implicet. Arist. testimonio in ade
de similitis et differentia a dissimili. Sufficit
qd e similitudo attendat ad convenientiam res cuius
importet in certa aliqua ratione singularit spe
ctata dissimilitudo autem ad inconvenientiam
in certa parit ratione singularit expectata. Et
præterea sicut species inter genus habet diffe
rentia ita ^{aliq} similitudo licet in alia ratione in
voluit similitudinem et in alia diversitatem qd
proportionalit e sibi de e similitudine imo et de shanis
repugnantibus n ita sibi oppositis quin convenient
in aliquo singularit expectato. Et demum differ
similitudo a genere habente qd e partes com
munioni similes specie vò dissimiles qd genus
n exponit hanc similitudinem aperte et clare p
particulas sicut ita e. Sed similitudo qd pari
formit intellige de metaphora mixta qd e simili
tudini et simplicitate occulte n clare aperte. Ad ratio
nem enim clare aperte si e spectata regnans par
ticulae expressæ correlatives ad impetam v tunc
ad implicam ex toto ut nulla inflectat sermo

eadem hic de aperta aag maxime affecta. id est
 capere tali n vo quibus identitate addequatam
 est loquunt Philo. impotente. Exemplum similitu
 dinis salis illustrat suggerit oratio Pro Sex. Aus. Compa
 rans accusatoris cum anseribz & canibz. anseribz
 cibaria publica locant et canes alunt in Capitolio
 ut significent si fures venerint at fures introcere
 n possunt significat hi si qui in Capitolium
 venerint & ga idē suspiciō su nisi bestia & hi
 in ea partem potiq peccant que ē cautior. Quis
 huc quoy canes latrent cum Deo aliqui salute
 tum venerint opinor us orura suffringant qd aens
 sint in hō cū suspiciō nulla sit. Nulla millima e ac 8 Jan.
 cusatoris rāo. alii vestrum anseris et qui tantummodo
 clamant nocere n possunt alii canes qui latrare et
 mordere possunt. Cibaria vobis preberi videmus
 vos autem debetis maxime in eis impedi favore
 qui morent. Et mo Cluentio ut mare quod sua na
 tura tranquilla sit ventorum vi agitata et phor
 bat sui et Populi Ro: sua sponte placatū hui
 Seditionis vocibus et violentissimis tempestatibz
scitaz.
 Queres Imo qualis ē ista similitudo ē fortis sicut
 Lu

Leo vorat infans lupi more asini pignu' agit. Et
alia similes unam particulam continentes. & Ephe
in hoc ad am et in complexa quae correlativa utraque
particula sicut ita in seeg ac v aliis similibus
destituit. Ephe enim in his propositionibus perfecta
et completa similitudo si utraque contineret par
ticulam.

Quibus rebus quo pertineat haec propositio subiecto
est dulce venere honor est umbra coarctata militum
est vita horis. Int: in ad similitudine cum nullae
particulae intercedant. Non ad metaphoram cum haec
debeat poni pro voce propria sine appositione illig
saltem in recto licet non in obliquo huius autem
subiecto honor vita clare ponuntur in recto. &
Ephe similitudinem occultam qualem aequi valentem
in virtutem quae virtute et potestate formali parem
quo ad significationem eo quod facile intelligant
particulae correlativa in una quaque habet propositum
praesertim ex appositione v una quae non apponitur in
Metaphora nec debet sub intelligi cum alioquin quae
in propria significatione videtur. Ex quo ulterius colligitur
in metaphora contineri quae est similitudo occultam
a virtualem in aequi valentem. Et hoc est satis dici

minat Deum hunc a tropo metaphorâ. Quod
 3^{ho} Quotuplex itaq; e similitudo. & Constat di
 visio illig ex dictis Radenus nempe quod alias
 e sit expressa alia occulta e ~~te~~ ^{ta}. Ista expre
 sa alia completa alia in completa. Ista quoq;
 occulta alia equi valens expressa alia nob.

Qua quid sint ex dictis quos collige.

Sam quo differet Similitudo a Comparatione
 n' qd illa conferat res et hoc personis ut qdam
 volunt ut patet ex exemplo Soaris in similitu
 dine in qua conferit n' habentes gustum cibi
 cum n' habentibus gustum vera Sapidis. Q' quod
 res spectet etiam ad comparationem constat ex eode
 auctore licet hoc exemplum desit in tabulis. Si
 ve ergo Syg Jynatum Elia Prometeo sine soli, Leo
 ni, conferas ostendendo præcisâ convenientiam ac
 Illustrationem apponendo erit Similitudo et vix co
 paratio vulgaris n' stricta. Consequenter falsam
 puda differentiam illam commemoratione epe int' res
 ejusdem naturæ similitudinem int' disparas. Cum
 resp: et navis sint disparas ^{naturæ} et Comparatione fundam
 re possint. Etq; et Puulo ejusdem naturæ similitudi
 nem. Ad id Neg p' hoc qd similitudo spectet
 qualitem. Comparatio q'libet auctorem in lit' q'libet
 et in veris p' simili in fante Soaris anima quosq;

in est gnta et venit pro exemplo comparationis minus
ibidem. Et Tho. Ne p hoc quod similitudo dicat re
unam sicut alia comparatio faciat re una. Sicut
alia imo quia comparatio n hā sicut et ergo igit edo
dat similitudo ubi n tantū dicit esse et facere
vq laborat ut bos bibit ut belluo ut porcum de
suum aqua merum et e contra dat comparatio ubi
n est facere vq. Rusticus est mortalis quia est ex car
ne corruptibili ergo et nobilis utpote ex eadem car
ne conflato.

Notius itaq' in eo stat differentia similis a com
paratio quia similitudo per se sola n afferat novum
argumentum et aliter illustrat, declarat sola
n probat nisi ut conjuncta alii argumento, com
paratio porro offert novum argumentū et se sola
sufficientem probationem. Inde uttenius similitudo
n hā particulas illativas ergo. igit. ac. et sicut,
ita ac. Secq' comparatio.

Dividit similitudo in parabolam, inductionem,
exemplum. Et parabola e res alioquin diver
sar. in aliquo convenientia hoc narratio veri et simi
lis ad mores informandos idonea q' tam qm
sit cu re qm p'vadere orator dicit convenien
tia. Quo pertinent in fabule apologi, ut pote nar
rationes fictae insiduerdis moribz seducentes. Usq

Pana

77
parabole e frequens tam sacris qm pfanis,
Oratoribus, presentim in cordis. Vide illig e
xempla in sacris literis novi et veteris testi-
menti. In Cicrone quor' pro Sex. Ros. de
arsenibz et caribus. Inductio autem e coarct-
vao plurium similitum ad aliquot conclu-
dum, usitata, presentim foretiti, ex illa Festu-
liano sic illustrat resurrectionem corporis. Lux
quotidie suspecta resplendet, tenebra pari viae
decedendo succedunt Sydera defuncta vivescunt.

Tempora ubi finis accipiunt, fructq consumunt
et redeunt. Certe semina si nisi corrupta et
dissoluta fructius erigunt omnia de inte-
ritu reformant. Exemplum demum. Est probao a-
licuius dicto v facto attig. Ita pro Ros. Amerino.
Ne tu Eruli accusator epes ridiculus es illis tem-
poribus natus epes cum ab arato accesserant,
quis Consules fierent. Etenim quis praese agro
collendo flagitium pudes proferre illum et illius
quem tibi manu expargentem es omes, qui missi
erant convenerunt. Ne stupissimum, atq inho-
restissimum iudicans. Ad Herculem maiores no-
stri hinc reatit de illo de de castis talibz vinctu
stimabat.

Inventa similitudine ut tibi sit facilis, quare quid
conveniat cum eo, quod simili vis illustrare. Ut si agis
de stantia quaero quid maxime ad usum resistat: et
occurrit tibi rupes adamas more virgilii dicentis
de Furmo latinus Rege.

Ille velut Pelagi rupes immota resistit
aut de Dione in simili proposito.

Ille solo fixos oculos aversa tenebat

Nec magis incerto vultu sermone movet.

Quam si dura sitex aut etet mappedia cautus.

Int ornamenta haec de similitudinis numerat
comparas quaedam vulgariis ut patet in exemplo
conferente accusatores cum canibus et asseribus.
Ido factis ut p. Rev. Perim si mihi in aliqua na-
ve cum meis amicis naviganti hoc accidisset
ut multi ex multis locis praedones clasibus et na-
vem se opportuno ministrarent, nisi me unum
tibi dedisset si id vectores negarent, ac maum
similes interire quam me cadere hostibus mallet.
ipsam me ipsum potius in subsidium ut certe
res conservarem, quam illos me in cupido n-
modo ad certam mortem et in magni vale dixer-
men adducerem. ac. fisione ostendit orator qu-
praedens cepisset ex urbe in viis et repugnantibus
amicis metu eius periculi intemperate Rep. Tho.
Hypopotamis. ita in Mi. II. a collatione antonii cum Dol-
bella

labella & Hypotiposim subiicit ubiq; & dicit in
 morte Troiani. Parite igitur ante oculos Pl. misera
fidem illam et Trebisem speciem d' ad incedant
vestro animos necessariam; nocturnum impetum
in urbem et huc clausuram irruptione armatos
in Troiani domo, cum miser ille; p'ig laborum
gladius geret quam qua res esset cunctis. Furor
 sem introitu Do. labelle, vocem impuram ubiq; eo illud
 infame vincula verbera degititū carnificem toto
 temp' Samaritum etc.

In ad dissimilitudinem: Ac e' disconvenientia
duo v' plurium in aliqua ratione in cuius ex uno
dissimili colligit aliud dissimile. Exg. Sit sp'os:
Hospites humanit' est excipiendi: nō p' hanc illa
ex dissimili est hae: Barbari crudelit' se genunt
suo in hospites. Ergo nō, in eos humanos esse de
cet. Differentia dissimilitudinis à Contrariis &
 repugnantibus. Est in eo qd dissimilia ad dissimilia
 sufficiat, ut unū alit' contraponat et ab eo
 disconveniat v' certe plura pluribus in repugnā
 tibus atq; plura unū v' unum pluribus debent
 contraponi vq. amorī convitia damna vulnera
 cedes. Eadem nō militat et pro contrariis in
 q'q; unū tantū unū opponit ut vq. amorī odiū.
 Ergo afferat lat' v' hospites et alia differentia.
 nempe

nampe hanc quoque legem contrarios est, ut unum imme-
diatè, id est per se ipsum tollat aliud ut amor odi-
um, in repugnantibus si ita quia amor non tollit quod ei
repugnat sed ledere: castitatem quæ erim et Pat-
ris quem amat) et causa ipsorum repugnantium
nempe odium amorem tollit, et sic repugnans, con-
trariis tollunt per aliquid non per se. Sed ratio potius
pugnans et contraria magis in se discrimi-
nat quam ab eis dissimilitudo ad quorum nihil omni-
tus differentiam ab utroque sufficit quod in dissimilitu-
dine est aliqua similitudo apta et nulla oppositio, et
sic in contrariis repugnantibus nulla est similitu-
do expressa et oppositio manifesta. Ratio amplifican-
di locum hunc est forme eadem que est similitudo
nempe per excitatam ingeniose aliquam para-
bolam et inductionem dissimilium per exemplum
et collectivam dissimilium. Exornandi quoque pari-
formis ratio per fictionem hyperbolicam et antitheses. Vide
exempla in Cicerone pro Murena ubi Sulpitium
juris consultum cum Imperatore Murena confert
per dissimilitudinem studiorum. Invenrem ubi epus
sacrilegia latrociniam cum Matorum pietate et reli-
gione pro Roscio demum Ametino ubi dissimiles sui
Mekellig

medellij discipulus nomen affert.

Opposita seu Contraria.

19
Aca quae in eodem hieito v epe non possunt v si in eode fuerint necesse est inter se pugnant. Quadruplex est ge nus. Unum aduersa quae inter se maxime di stant et ad eodem hieito se expellunt ut virtus & vitium, bellum & pax, sapientia & stultitia. Ex iis illud argumentum odiosa e intemperantia ergo tem perantia e expetenda. Pater dicitur ad eos differen tia a mirantibus: quae etiam maxime distant. quod aduersorum utrumque sit res privatum unu res alterum negatio privae. Adeoq aduersa sic com plecte differit qd sunt contraria quae in eodem hie ito et eodem respectu componi secum possunt et quor utrumque e res. Tribus modis tractari solent. Imo opponendo verba verbis ut in Catil: Ex hac par te pudor pugnat, illius pehulantia, hinc pudicitia illius iniprium, hinc fides illius fraudatio, hinc pie tas illius scelus, hinc continentia illius libido, deniq aequitas temperantia, fortitudo, prudentia vitiis om nes certant, cum iniquitate, cum luxuria, cu ignavia cum, temeritate, cum virtus omnibus. Postremo capia cu egestate, bona ratio cum pedita, mens sana cum amon

ra

ha; bona deniq; spes cum omnium res desperame.
Edo. Membra membris contraponendo ut pro his:
Restat iudices ut hoc dubitemus uter potius
has: Sex: occident? is ad quem morte eius di-
vitia venerint? an is ad quem mendicitus? is
qui antea tenuis fuerit an is qui postea factus
est exemplissimus? is qui ardens avaritia terras in
siles an is qui semper ita vixerit ut questum neq;
set nullum fructum autem cum sedum quem labo-
re peperisset. &c.

Tho. Periodos periodis opponendo. Quomodo in
oratore pot reditum ad senatum. Quid si charissi-
mos Parentes habere debemus quod ab eis nobis vi-
ta patrimonium, libertas, civitas tradita est si
Deo immortales quor' beneficio & hac tenuimus
et ceteris rebus aucti erimus; si populum roma-
rum cuius honoribus in amplissimo consilio et in
altissimo dignitate gradu atq; in hac omnium terrar'
arce collocati sumus si hunc ipsum ordinem à quo
magnificentissimis decretis sumus honorati, immen-
sum quiddam et irrefragabilem quod vobis debemus qui
vestro singulari studio atq; consensu Parentum benefici
Deo immortalium munera populi Romani honores vestra
de me multa officia nobis omnia uno tempore reddidistis &c.

Et luculentius haec in re exemplum pete ex oratione
pro lege Manilia numero II maiores vestri saepe mor-
talioribus ac nauicatoribus ac.

Adum Relata quod unum sine altero concipi
intelligi n̄ potest et utriusq; debet esse in res natura v. uno
eiusdem generis perit expositio relativa ut patet in do-
mino & seruo, Duce et Milite Patre & filio. Et in rela-
ta est discriminat ab adversis cum in his unum
possit existere sine altero et qd n̄ dicant respectum
& dependentiam unius ab altero competentem relati.

Et hoc loco Martialis perstringit Sobrinianū natū
et adulterio Nobilis Matronae cum seruo vocantēq;
Virū illū Dominum qui Pat' eiq; putabat. [Et Ser-
uo scis te genitum blandeq; fateris.] Dum di-
cis Dominum Sobrinianū Patrem.

Amplificatio et ornamentum loci huius cum reliquis
strarius papim p̄ antitheses usum h̄ frequentem li-
cet papim ming advenas. Nil enim magis commu-
ne qm terre materita cum exentibus, filium cū Pa-
tre aditum laudare ex Rege hospitem ex hospite
militem ex Duce. Et exoptam illū in oratione p̄ Ruli-
rio Aethio ubi eo excusat ex Patre. Hi breue affero ex
follonij factum Casaris p̄ Marcello. Et quo p̄fecto intel-
ligis q̄nta in dato beneficio sit laus cum in accepto
q̄nta sit gloria.

Thicum Thivantia et Thiania opposita sibi; sicut habet
et privatio.

Et privatio, & quod unum est et ad illi nihil in hęcete capaci
illius rei ut vita et mors visus et cæcitas lux et tenebræ
mors in privatio vitæ, cæcitas visus tenebræ lux. Et illi
mortem optandam et ita pbaris. Vita misera est ergo mors
est optabilis. Quomodo ex hoc fonte suscitatio
lis in quendam.

Et in alium
Ebrius es nec in faceres id sobrius unquam.

Semp eris Paup si paup es Emiliane

Dant opes nulli nunc nisi divitibus.

Non tam dilataq; plerumq; locus huius à Cæ: qm urget
presig & p modum sententiosus cujusdam axiomatis. Ita
J. Millone. Ego igitur mortis sedetis ultoris cujus vitæ si
putetis pro restituere posse nolitis & de ego nec fata
quod est qui si eadem lege reviviscere poterat fata lex
runq; est. Et in lat. Quid est lat. quid latens equid
animadvertis cor silentium patitur tacent. Quid expe
ctas auctoritate loquentium quod voluntate tacito p pici.
Atum negantia & repugnantia quod unum negat aliud
ut v; liberalit loquitur cathinno exercet in studio
sacro ne dicas ergo cum n loqui liberalit cathinno n
exercere in eodem sacro. Diferentia negantia à privan
tio q; privantia consistunt extra intellectum id est extra
cognitionem & vocem. Itaq; negantia in intellectu neg
ant p pone affirmantem et negantem. Non enim affir
mas & negatio eisdem de eodem inde Philosophis dicunt
traditiona. Quob; vero modis episcopi ex hoc loco oriuntur
argumenta.

21

argumenta Imo Si duo contradictoria secundum varios
effectus causas et adjuncta sumpsens v.g. amor et o-
dium. Si contradictoria hinc sequitur amoris effectus
causas adjuncta odio repugnat; ita recte concludens:
Non odit ille Deum qui sacrificio allendit magno
cum pietatis sententia qui precibus assiduas fundit que
uberrimis lacrymis sibi propitium reddit que et
alii colant ac venerent omni studio ac diligenter
contendit. Et contrario si me amas cur verberibus
excipis? cur criminans? cur convitiis onoras? cur ut
inimicum adysans? cur jacentem erigere abruis?
Idem Si antecedentibus et sequentibus adiciatur par-
ticula Non ut Non solus atq. e. ergo n. i. dies. Exam-
plum ex repugnantibus suppeditat l. i. pro Calio:
Nam quid objectum e. municipibus et adolescentem
n. probatum suis. Nemini unquam presentis Puteo-
lari Majores honores habuerunt qm. absenti Calio que
et absentem in amplissimum ordinem cooptarunt, ut cu-
n. petenti dedulerunt que multis petentibus denegave-
runt

runt idemq' nunc lectissimos Viris et nobili ordinis et E
quites Romanos, cum legatione ad hoc iudiciu miserunt
gravissima atq' ornatissima. Quis porro est usq' repugnan-
tium? novens et multiplicem et frequentem. Imo deser-
vit amplificatori. Ut in Verrem. Vide quid intersit int'
tuam libidinem Major authoritatem int' amore puro
remq' huius et illor' consimilitu atq' prudentia. Illi adli-
ctum Sidonis Syracusanis ademerunt hu Maritimum
Imperium conceperunt. Illi habitare in eo loco Syra-
cusanum quo naves accedere possent noluerunt. Et
si et navibus praesep' Syracusanu voluisti. Quibus
illi sua verbis ptem ademerunt in tu Imperio nostri
partem dedisti. Ede Illustrat orationem ut pro Milo.
Non illa praesidia quae p templis omnibus cernunt et
contra vim collocata si, afferunt in oratoris horro-
ris aliquid ut in pro et in iudicio quoniam praesidii
saluatoribus et naepariis septi sumq' in ne n' time-
re qd' sine aliquo timore possimq. Nec desunt ali-
usq' si attente legat' sit: in his: Praesep' in locq' hui-
v' per affirmacionem cu' ex affirmacione unig' infer' negat'
alig'

22

atq; v̄ per negationem ex qua iiteras affirmatio. Sic
cum affirmat Cic: magnos honores habito fuisse
Cato etiam abenti, negat eundem n̄ fuisse probatu
suis municipibus. Sic negat Syllam habuisse ulla
in conjuratione latiliana partem q̄a ip̄u lauda
verat et ejus defensionem susceperat.

Adjuncta.

Hujus loci. Oratori et frequentissimq; et maxime ne
cessario usq; cu nulla pars nulliq; gen̄q; abq; eo
absolvat. Sunt porro adjuncta ea quae cum re
de qua agit n̄ necessario q̄d̄c: sicut antecedentia
et sequentia. Et contingunt coherere. apud Philo
sophos vocantur accidentia q̄a ni accidunt adveniunt;
apud Rhetores circumstantia q̄a rem sicut famuli
Dn̄i circumstant et illi serviunt. ad tria reducuntur
genera ad praecedentia quae rem praecedunt ad comi
tanea quae rem comitant; ad consequentia quae
re sequunt. Et praecedentia in re s̄ causa. Consilia in
juria illata v̄ accepta consuetudo in re suscep
itor

it' omnis deniq; institutq; ad rem apparatq;. Et his mo
Millone. Video adhuc constare oia iudices Miloni et
am ubi fuisse Clodium vivere illi ad ea quae concupi
erat optatissimum iuteritum Milonis fuisse odium
illig in hunc acerbissimum in illum huius nulla
consuetudinem illig perpetuam in vi inferenda
huius tantu in repellenda. Ex his antecedentibq;
Clodium probat insidiatorem fuisse Miloni. Ita
et Murenam probat Salliatorem n̄ fuisse qui
praecedens Salliatorem in eo n̄ erant, ut insepmana
intempetiva comiria et alia delicta movit Sallui.
e Adjuncta comitana ad septem vocant genera
illo versu comprehensa.

Quis quid ubi quibus auxiliis cur quomodo
quando.

Illustre exemplum comitanthum Miloniae na sug
gerit. si hae n̄ gesta audiretis et picta videre
his in apparetis ut eet insidiator ut nihil cogi
taet malis: quid / cum alt' veheret rheda penulataq;
una sederet uxor quid hoc n̄ impedissimu. Vistisq;
an vehiculu

23
an vehiculum? / quis / an comes quid mirum promptum
ad pugnam cum perula in telibus steda impedit
vixit pone constitutus esset. videte rursus illu / quando /
minimum expedientiam de villa subato / cur / vixen
quid nactus esset convenit praesertim id temporis?
Dixerit in villam Pompei Pompeium ut occideret?
/ quibus auxiliu / sciebat in ansionensi ope villa
ut perspiceret? millibus in illa fuerat. Quid ergo
erat more et longiorationis? dum hui veniret lo
cum relinquere noluit. Age rursus cu expedite
laboris Milonis impedimentu comparate. / quomodo /
Semp ille antea cu uxore hui sine ea nunquam in
steda hui in equo Comites ^{preca} quocumq ibat etiam
cu in castra Etrusca properabat hui rugos in
comitatu nihil. Milo qui nunquam hui in castru pu
eros symphonicos uxoris ducebat et ancillas? greges
ille qui semp lupos ducebat hui nomen nisi
ut virum a vira lectum diceres. Cur igit victu e / ubi /
ga si semp viator a labore nonnunquam etia labo a
viatore etc.

ad adjuncta

Ad Adjuncta consequentia pertinent ea quae non ge-
stem subsequuntur ut pallas rebor incelsq; litubans
frequens anhelitus reprehensio publica habitas ex
haustum patrimonium morbi glaciq; cruentus
clades etc. En exemplum pro Flavio. Quam libella
vobis dabitur iudices n̄ de Flavio dabitur solium dabitur
de Ducibus auctoribusq; conservanda civitas dabitur
de omnibus bonis libris dabitur de vobis met ipsis
dabitur de libens dabitur de vita de Patria de commu-
ni Salute. Non iudicabitur in hac causa de ex-
tens nationibus n̄ de Sociis de vobis au de vestra
Rp: iudicabitur. Usq; hoc adjunctis ut monui
frequentissimq; in laude vituperatione descriptione
narratione in exigenda contentione formandisq;
conjecturis. Ut pro Au: amos. Hunc quosdam
atq; iudicem fugiebant atq; horrebant ii q; p̄
triculi creabant. ideo quod tametsi veritas erat
amicus in natura n̄ tā propensq; ad misericordia
qm implicatus ad servillē videbat.
Circā amplificāonem et ornatum loci huius con-
sidcran.

videndum Imo quid unijusq' circumstanti nunc
intelligit. Ido Consulendus e' Cu: et ad ejus imitatione
recurrendu. Atq' ad exactam adjector' notitiam sin
gula illustremq' petiti ex Cu: exemplis.

Luus personam significat cum suis affectionibus
animi variis amore in artibus virtibus probita
prudena item ex vitiis avaritia ambitione inucon
dia de spectanda quay' in persona: figura cor
poris deformitas pulchritudo fortuna sive bona
extera nomen genq' conditio vita. Inde Aes: pro
bat in fuisse Parricida. Patrem occidit Sex: Aes:
qui homo adolescentulus corruptus et ab hñibq
nequam inductus annis natus magis 20. Vobq
Videlicet Sicariq' homo audax et sepe in eade
versatus. at hęc ab accusatore ne dici qd' au
distis. Luxuries igit' de.

Quid? negotiū ipsum v' rom de qua agit explicat
Ex hoc adjecto. Si q's Aes si que civitas extera gen
hū si que seipset nō aliquid in civem Romanum
quomodi nō publice vindicarentq' si belle preque
remot

remus populus in injuria ignem ignominiamq' nris
Romani in ultam impunitamq' relinqueret. Dicitur loci
differenas et species exponit & profani & sacri & pu
blii & privati & agrestis & urbani inde sedes Clo
dii Curiani incendendis arguit. Templum sanctis
amplitudinis mentis consilii publici caput vobis
anam sociorum partum omnium gentium Sed ab unig
so populo Rom: vari ordini concessam vidimus inflam
mam exciadi punestari. Libq' auditis idest q'q' instru
mentis insidiis an baculo an gladio v' q'q' minu
stis auctoribus adiutoribus. Exemplum vide supra p
Milone ubi ejus apparatus describit. Age nunc iter
expedi etc. Cur causas exponit efficientes finales ut quo
consilio quarepe quo metu. Vide Milonis defensione
Satis e' in illa q'q' tam audaci tam nefaria bellua
docere magnam ei causam magnam spem in Mi
lonis morte proposita' magnas utilitates fuisse. Quo
modo. Totiq' rei gesta varios modos perstringit, ut
si triumphus si cades si sacrificium narrat statim
modus ipse et ratio ponit ante oculos. Potest in diuina ra
re

ne triumphus decore et institui idem et cetera. Ita in voce
Spe inflatus Sclere et furore in forum vocat. Ardebat ou-
li toto ex ore crudelitas eminebat, expectabant omnes quo-
tandem progredurus et quid nam acturus esset, cum re-
prente hinc proripi alij in foro medio nudari ac relin-
ni ac virgas expediri iubet. Clamabat ille misere etc.
 Ad eum parvo locum referi Hippolytis Ethiopia. ut
 pote figura nate ad rem geographicam des cribendam. In
 do tempus sciat quae res acta an nocte? an die? dolati?
 am hyeme hoc v illo mense? Ita pro lege Man. Jan
sum bellum tam diuturnum tam longe lateq dispo-
sum quo bello omnes gentes ac nationes timebant. Pom-
peius extrema hyeme apparuit in eunte vere succ-
pit media atte confecit etc.

Causa.

Solent ut in telum premitti antecedena et consequena
 pro ut opponuntur ad iunctis quoniam infelici et omittantur.
 eo qd antecedena tenent se partim ex parte causa
 partim ex parte effectus qd inde conseruendi de sequentibus.
 Quampt ante notationem causa breuibus pstringi possit.

Antecedena

Antecientia. Si illi quibus positus necesse est consequi ut va-
latus es homo ergo moriens. Mandax toties compositus
es ergo fidem in meritis. Excepisti ergo time panam con-
sequena in qua rem necessario consequunt. Eg. Deme-
canis alium ergo illum offendisti. Cicaticom gonis ergo
vulng accepisti. Reducit quaq' hui locus ad adjuncta
a quibus vix eo differat qd illa contingant se habeat
ad rem hae necessario. Et v. ex hoc etiam capite bre-
vit ab authoribz absolvunt.

Tam quid sit causa. Philosophis vulgo id unde ali-
quid e. / cuius vi / activa / passiva / formali /
finali e. Sic vulng insanabile e causa mortis cau-
ditas causa morbi. Quadruplex porro in genere cau-
sa e. Ima Efficiens a qua et cuius virtute activans
habet suum existere. Et hae alia e Phisica per actio-
nem veram et realem dans ei rei. Qualis causa e artifex
respectu domus et cuiusvis manualis artefacti. Sol respe-
ctu lucis etc. Alia moralis quae movet ad aliquid
ut sit. Luculis e causa vj. Sordida pignora in officio
Athenico movens ad excusationes falsas. spes respectu
premi. Bonitas proba vita respectu mor' decentium.

26

Eda Causa Materialis in qua v ex qua aliquid fit v
Componit. Sic lignū ē causa Materialis lineae scammī
Parichis Domg. Et his in hac A. Corpus hūis ē quasi
Causa materialis anima n̄ ga ex illo ē et quia in eo
residet per unionem. Iha Causa Formalis ē ratio que
dam et supra et nota per qm̄ res differt ab aliis
diverse ē ab illis ratione. Et hae duplex numerat. Essen-
tialis ut anima in hinc. accidentalis ut calor in igne
Artificialis ut coloris ducti in tabula. Exempla indicant
quod essentialis sit per quam res in sua natura dif-
fert ab aliis. accidentalis per qm̄ in accidenti. Artifi-
cialis per qm̄ ratione artis. Ha Causa finalis propt̄ qm̄
et cujus grāa aliquid fit. Ut finis belli victoria et per
cū propt̄ hae bellum suscipiā. Finis medicinae sanitas.

Quomodo ducit argumentum a causis? Imo si
Causa tollant et negent. His in clavis negant et
effecta vq̄ Nullū fuit Architecto ergo et nulla Domg
Edo Afirmata causa necesse est necesse affirmari
et effectus. Ut fuit ignis in hoc loco ergo et calor.
Iho Si res possibilis ostendat ex vi et potētia causar.

Iha

Ita probatur resurrectionem esse possibilem ex Deo ut cau-
sa efficiente ex materia et anima manentibus etiam à morte
hominis.

Exemplum causa efficientis v. ex oratione pro Ato. pete:
Atq' hac mundi Divinitate perspecta tribuenda è sideribus
eadem Divinitas qua ex nobilissima purissimaq' ate-
ris parte gignunt neq' ulla materia sunt ad instar
nature totaq' sunt ethera atq' per lucida.

Ubi causa materialis insedit in Commendatione ma-
terietatis item in extollendo aut minuendo rei merito.
Sic Cuius pro Murona jurisprudentiam elevat ab exili-
te res circa quas versat. Exemplum Cause formalis
affert oratio pro Sex: ubi Orator probat mortem si-
bi sibi esse appetendam potius qm' timendam qm' huius
animus immortalis e. An mihi ipse ut quidam que-
rant fuit mors æquo animo appetenda quid? huius
mortem me fugiebam? an res erat ulla qm' mihi magis
optandam putarem? aut ego illas res tantas in tanta
improbor' multitudine cum gerebam n' mihi mors
n' exitum ob oculos versabant. Non hæc deniq' a me
tum tanqm' fata in ipsa re gerenda continebant an
erat mihi

mibi in tanto ludu meo tanta disjunctione tanta
accidit tanta Adhucione omnium rer qua mihi aut
natura aut fortuna dederat vita relinquenda. Tam
enam rudis? tam ignarus rer? tum expers consilii aut
ingenii? nihil audieram? nihil videram? nihil ipse legen
do querendog cognoveram? nesciebam vita brevi
esse cursu gloria sempiternu cu esset omnibus defiri
tu mors optandu esse ut vita qua necesse debent La
hie potiq donata qm reservata natura videt?
Nesciebam in Sapientissimos hinc contentos
ne scire ut alii dicerent hinc animos consq mor
te restringi alii autem tum maxime mentes sapi
entium ac fortissimos viros cum e corpore excipissent sen
tere ac vivere. Quas alium fugiendu esse alii chā optan
dum meliore esse sensu. Ha et in Verrius sexta era
gierat sacrilegium Verrius ab egregia forma Simu
laeni Siano: Lib 1 of. concludit fugiendu esse voluptem
ob excellenciam huiusmodi animi. Usq istiq loci valet
ad explicandam et describendam rem clarq et etiam
ad amplificandam ut liquet ex exemplo allato.

Exemplum causae finalis vide in Res Am: ubi dicitur
ex fine n̄ fuisse Res: Satis intellectore q̄ nullū habere
poterat ip̄iq̄ occidendi propositum finem. Si vult
hūc ē ut ad maleficium nemo eorum sine spe atq̄
emolumento accedere licet ille lapsus quem propter
Res: venissimū & sapientissimū iudicem putabatis
denidem in causis querere debebat cui bono fuisse.
Usq̄ loci huius vales ad amplificandum et movendu.
Ut patet in eodem Res: ubi ostendit nullam adversari
subesse causam accusandi Res: cum ea omnia induci
potuisset ad accusandum eam jam ē consecutus. Quid
vis amplius? quid insequeris? quid oppugnas quare volun-
tatem tuam laedi à me putas ubi huius commodis officio
quid tibi abito? Si spolior causa vis sine occidere spo-
liasti quid queris amplius si inimicitias quid tibi est in-
micitia cū eo cuius amica gratia profredisti qm̄ ipsum
cognesti? An melius qm̄ vides ipsum à se tam atrocem
injuriam propulsare n̄ posse.
Exemplū omnium causarū habuisti in exercitatione anni ma-
teri ad: hortante mortales ut excluso rerū terrenarū amo-

re ad secunda Patria celestis bona contendaris.

Novem porro imo Quod licet omnis causa effecti ante
cedat et effectus eandem sequi. Supponit nihilominus an
tecedentia et sequentia a causa et effecti. Effectus in illa
sequi ad causam ut causa in effectum influat et illi det
esse. Antecedens vero non dat et consequenti quia non fit ab illo.
Deinde effectus non sequi necessario ab hac causa potest
ab alia fieri. vg. Lux ab igne et a Sole ad Consequens
omni ab hoc et non alio antecedente ut mortuus ergo vixit
perpotavit pueritiam ergo illam habuit, senex ergo fuit
puer. Celo unam quatinus causam agnoscere ex interrogatio
ne certa sic ex hac quis scit v a quo res hac facta re
scit causa efficiens. Et hac est qua re v in qua re id
factum; causa materialis. Et hac per quid hoc differt
ab alio v quid constituit ut res sit in hac et non alia spe
cie causa formalis. Et hac propt quid v cuius gratia
hoc causa finalis.

Effecta.

Sunt ea que proveniunt ex causis. Hinc effectus totide sunt
et tum variis quod causa, Et quia notiones et plerumque causis
frequenter quoy unq e cor Apud oratores. Effectus respon
dens

causa materiali id est qui prodit et materia ut materia re
specu aeri v. ligni. Effectus correspondens causa formali
est ipsa actio que procedit a forma ut ab anima facere sine
rationalem. Effectus causa finalis est quodcumque suscipit ad
finem consequendum ut labores vigilia et frigidum ventu
a finalis effectus beatitudinis cum ad hanc consequenda
adhibeamus. Effectus causa efficiens est id quod ab illa efficitur
ut imago a Pictore.

Quomodo ducit argumentum ab effectibus? Respondeo ex affirmatio
ne effectus causa affirmatur ut si fumus est ergo aut ignis fuit
aut est. Vel si ex negatione effectus a causa necessaria prove
nientis negat et ipsa causa ut nullus est calor nullus ergo
et ignis.

Quomodo tractat huius locum. Respondeo per congeriem ut
patet in exemplo in quo Cicero libro de Senectute sine
ultra voluptatis effectus recenset. Hinc patria pro
dihones etc. Et ex laude militaris virtutis pro Mu
rena. Huius nomen Populi Romano hoc huius urbi
etiam gloriam peperit. Hec orbem terrarum parere
huius imperio coegit. Omnes urbana res omnia hanc
regna preclara studia et hanc premissio laus et

industria

industria latent in tutela et presidio bellica virtus
 simul atq' increpuit et suspicio humiliter artes illas
 nostra contemnant. Deo per Conversionem. Ita Phi 2.
mala Italiae auctori Antonio attribuit. Dolebis se ex
citus pop: Rom: infectos infectis Antonig. Desidera
his contempimus Civis eos quoq' volis onpuit Ant: aucto
ritas hujus ordinis afflicta e' affixit Ant: Iho per
complexionem. Si lib 4. ad Heronruu. Qui si qui
sedera ruportant Anth: Qui si qui crudelis bellum in
Italia gesserunt Anth: Qui si qui sibi postulant ignis
sci? Carthaginenses.

Urus istiq' loci juroat descriptiones amplificaciones et
 moty excitandos item variationem diversionem vi
 hyperium ut videre e' in oratione q' Cluentio q' Marc: et
 in Pisonem.

Comparata.

Comparatio e' collatio duor' v' plurium int' se in aliquo
 Iho cum illatione seu ratione ex eis sumpta. Iplex por
 to e' major' minor' et parium.

Major' e' collatio duor' v' plurium int' se cum ratione magis
 militanti q' antecedente qm q' sequente. Comparatio minor'

est collatio duorum vel plurimum inter se cum ratione magis militante
pro consequente quam pro antecedente. Comparatio parium est collatio duorum
vel plurimum inter se cum ratione aequae militante tam pro
antecedente quam pro consequente. Sciendum vero magis minus
par non decipi huiusmodi similitudine naturalit' et in pondere
magnitudine numero mensura, nec moralit' et digni-
tate officio statu opinione pietate et estimacione huiusmodi. Lo-
quens Rhetorica in ordine ad argumentum et rationem.
Locum in Rhetorica unius argumenta attendunt non quod
piam aliud. Et inde culex pro et major elephante re-
sticq' par nobili nobilis minor rustica, ostendo exemplum
Culex non pro saltare per retu' templi ergo et elephas. In quo
exemplo maior est culex elephante quo ad rationem Rhetorica
quia si illi expectationem ad saltu' non convenit transire
re templi tanto minus convenit longe graviori elephante.
Rusticq' est moni ergo et nobilis quidem Rex. In quo est
pro est comparatio parium aequae in rusticq' ac nobilis me-
non Rex mortalit' huiusmodi aequae comparat' et corpore cornu-
ptibili. Huiusmodi Grammaticq' callat bene constructione ergo
callat illa et Rhetor optimq'. Comparatio minor major me-
ratio Sciendi Syntaxim est exacta eaq' plurimum notitia pro

applicati usu pro optima Abetore qm pro Gram: Nunc vi-
 deris major ee Abetorice pro quo e major pro quo ma-
 jor stat raa ming q quo minor par pro quo par.
 Pro eo autem major v minor v par stat raa pro quo
 e major v minor v par convenientia predicati cum
 Subjecto. Ut patet ex tabulis Boarii: dicentis in regu-
 la major id qd magis videt convenire (nempe hieito
 v rei) In regula minor id quod ming (nempe hieito v
 rei) videt convenire. Ex quibz regulis sicut legitime sta-
 get aqve videt convenire tam huic qm illi. S hieito v rei.
 Ex his videt unde dignoscas an argumentu sita mayo-
 ri an a minori an a pari. Ad hoc m ut sit a majori
 Suficit si magis in realit s hieice aut moralit d Abe-
 torice (cumphum) sit in antecedenti de ming in eade
 consideratione spectatu in consequenti. ut sit a minori si
 ming Abet: acceptum sit in antecedenti et majus in
 sequente. Ut a pari Suficit si par sit raa fad ante:
 qm pro seq: Ut in argumentu sit bonum nec fallax
 in comparatione major antecedens et Cons: debet ee ne-
 gativu conformit ad regulam Negativam: si in venit
 magis neg ming conveniet. In comparatione minor e contra
 tam

15
 11
 12

lam ante: qua cons: dt ee affirmativum juxta regula
affirmativa: si qd ming videt venire venit in id qd
magis. In comparatione pariu nihil officit & arg: Ne
gative procedat & affirmative. Tandem in comparatione
major et minor haec duo attende. Imo ubi majus sit
an in antecedente an in sequente. Udo Qualis e ppo
an negativa an affirmativa? Si enim majus e in an
tecedente n dt ee ppo affirmativa & negativa si majus
in sequente et ming in ant: n dt ee ppo negativa &
affirmativa. Nam nisi haec servent n erit arg: bonum
nec conforme regulis bene quaq' attendat ne majus au
puit phisica & realit' aut moralit' et n Rhetorica:
hoc m fallaciam inducit plerumq' sicut fallit Ichq
n pt ebibere doliu concisio ergo nec congium n pt discere
leo carmina ergo et so n pt de die et nocte saltare
sine intermissione ergo nec nocturna hora ita saltare pt.
Dolium m centonaria versuum plura & saltus eay sti
tua licet sint majus realit' et moralit' n in Rhetorica
cum facilius sit so carmina discere congium ebibere
saltare hora una qm ebibere doliu discere leo carmina
nocte

31

Nocte et die continuo saluti. Si quoque Rhe: pulcherrimus est et
phantasie quae pulcherrima magis convenit ire per rima quam elephau:
et sic de aliis.

Differencia Comparationis ut si recte colligi potest ex differena di-
militudinis a comparatione

Exemplum Comp: major habes v. pro Aes: Ame: ubi deducit
non est mirum illam non potuisse omnia advertere
cum ne haec ipse possit fuisse. Quid miramur illam
cum solus rem publicam gereret orbemq; terrarum
gubernaret Imperium magister quam armis ruperat
Legibus confirmant aliqua animadvertere non potuit
ipse nisi hoc mirum est quod vis Divina assequi non possit
si id mens humana adeptu non est.

Exemplum Comp: minor ex actione Iuda in Verrem. Quid
est quod metelle Iudicium corrumpere si hoc non est. Te-
stes praesentim siculos timidos homines et afflictos non so-
lum auctoritate deterrent et etiam nullam metu et Iudicium
Iudicium potest. Quid faceres pro hinc innocente et pro
pingue cum pro hinc perdidissimum atq; alienissi-
mu de officio et dignitate decedis.

Exemplum Comp: a pari ex Aes: Amerino cui orator

n̄ censet probo vertendu qd subinde terra operam dede-
rit cum multi alii opibz & dignitate in diti terra colue-
rint. Na hi Erui accusator ridiculq ep̄s ēi illis tempo-
ribus natus ep̄s cum ab anatro accusabatur qui conse-
les fierent etenim qui p̄cipue agro flagitū putes
profecto illū altilium quē sua manu spargentem se-
men qui miseri erant convenerunt sine suspensū
atq̄ inhonestissimū iudicant. At hercule majores nostri
longe alit et de illo et de ceteris talibus vniū iudi-
cabant. Suis in agro studiose colebant n̄ alieno cu-
pide appetebant. &c.

Et hæc sufficiant ut p̄ole satis & superq̄ copiosa
q̄ntū ad præceptionis de locis intrinsecis.

Loci Extrinseci.

Quid sint colligi p̄t ex initio ubi de argum: extrinse-
cis. Nempe Sedes et fons r̄onis extrinseci n̄ conne-
x̄e scilicet cū b̄jecto & p̄dicato p̄ponis ex sua na-
d̄ ex mera determināone & placito ad probāone q̄
sumpt̄e. Unde dicunt ap̄umpti qd ap̄umant &
suggierant r̄one ap̄umptam ex placito. Remoti
qd n̄ exconnexione cū p̄dicato et b̄jecto p̄ponis
atq̄

32

atq; ita n̄ ex inscribibus causa sine ante n̄ ga usq; eos
n̄ regules ante d̄ ga inventio n̄ est ab ingenio d̄ a lectio
ne et vana author' trohita. Et hinc demū qd̄ n̄ ex p̄di
cato et b̄jecto d̄ extra rem utriq; sit rās eos. Quid sint?
dictum qd̄ sex. Qui? Et id dictum p̄ant' Nemp̄ Ju
dicia jussurandum fama tabula tormenta testes.
atq; hor' singula expender' inventionis quoq; Rhe
torice mung' e.

Præjudicia.

Per hęc Maresius vocat. Hęc cum ceteris authoribz
intelligunt' iudicia anteriq; in re pari v̄ simili v̄ eadem
habita aut certe sententiam hac de re v̄ simili ante
Iudiciū de p̄enti causa p̄nunciatam audita. Pat
Lelai confundit illa cū legibz n̄ negat h̄i p̄p̄e la
hinc sumi p̄o quacūq; p̄judicata opinione
quæ afferat ad causam sive decreto aliquo aut ex
plo nitat' sive certa rāone animo videat' imbuisse.
Præjudiciis ejusmodi quomodo obvia eus exoptu
dedit Cui. p̄ Quentio. Quamobrem à votis Judices ante
quam de ipsa causa dicere incipis hęc p̄tulo. Imū
id qd̄ equissimū e ut ne quid p̄judicati afferatis.

Et enim si modo authenticè id in nomine Judicium amittimus
nisi huiusmodi causis Judicabimus ac si ad causas Ju-
dicia jam facta domo deferimus. Deinde si quæ opinio-
ne jam vestris mentibus comprehendistis si eam non vel-
let ignorare labefactabit si denique veritas extorquebit
ne repugnetis eamque animis vestris aut libentibus aut
æquis remittatis.

Hæc confirmandi v. infirmandi locum hunc est pariter eadem que
Confirmandi v. infirmandi locum et legibus. Si in ex-
his confirmat. Imo offendendo per amplificationem et
definitionibus conglobatis leges et vincula pp: regner
fundamenta tranquillitatis basim et candorem zelo Com-
mendando eas ab iis a gbg late st. His per am-
plificationem à frequentatione sequentium extendendo
damna que ex violatione legum scilicet st. Le-
gum necessitate dignitatem ita multis commendat
licet pro Auentio. Ut tibi concedam hoc indignum et
quod cuiusmodi sit jam videro tu mihi concedas necesse
se est multo et indignum in ea civitate que legibus
contineat distans a legibus hoc enim vinculum huius-
modi dignitatis qua primum in rep: hoc fundamentum

hunc

sum libertatis sui fons aquilis mens et animus et au-
 lium et sententia civilis posita e in legibus. ut cer-
 pora nostra sine mente sive civitas sine lege et
 is partibus ut nervis ac sanguine ubi n̄ pt. Legu
 ministri. magistratibz legum interpretes iudices
 legum deniqz idcirco ^o servi sumus ut liberi esse
possimus. Lib. Imo de inventione monet iudices le-
 gum iuratos custodes ne a legibus discedant. Iu-
 dices qui ex lege iurati iudicatis legibus contempera-
 re debent. Contemperare autem legibus non potestis
 nisi id qd scriptum e in lege sequamini qd in
 contig. Legis scriptor testimonium voluntis etud re-
 linquere potuit qm qd ipse magna cum cura
 atqz diligentiā scripsit. Qd si testere n̄ exstarent ma-
 gnopereccas requireremqz ut ex his scriptoris volun-
 tas cognosceret.

Refutaf vs. Locqz a lege Imo deducendo legem
 humana posse mutari ad arbitriū hūm. Solo. Affen-
 dendo causam legis n̄ ee ampliq. Tho. Actegendo

qd per vim lata sit qd si p vim tulisti hinc ne lex
 e aut quidquam jure gestum videri potest quid
 per vim gestum esse constat. An si in ipsa latio
 ne tua capta jam urbe lapides iacti si maneat
 latu non est idcirco tu ad illam labem atq elu
 tionem civitatis sine summa vi pervenire potuisti?
 Ibidem legem Clodium injuste latam ex cau
 sa efficiente et ex parte legis demonstrat. at quid
 tulit legu scriptor peritus et callidus? velius jube
 atis ut Marco Tullio aqua et igni inflicat. Cru
 dele nefarium ne inextercatissimo Cive ferendum
 sine iudicio. Non tulit ut inflicat quid ergo ut
 inf dictu sit O. Cenu o' potentium o' Tullus
 hanc tibi legem Clodius scripsit spurciorum
 lingua tua. Ut infdictum sit cui n sit inf
 dictum. Ibidem legum oppositione domucti
 bi injuste creptam demonstrat. Tuent tunc
 tribunos plebis tam jure qm lege fuerit huc
 ipse nullus vir oibus rebz clarissimz atq am

plurimum quo iure quo more quo exemplo legem no-
minatim de capite Civis indemnati tulisti? Vetant
leges sacrata vetant et tabulae leges privatis ho-
minibus inrogant id est in privilegium. Nemo unquam
tulit nihil e crudelius nihil periculosius nihil
quod haec Civitas minus ferre possit. Quod Milone le-
gem scriptam pro lege naturalium convellit. Est
in iudicibus non scripta et nata lex quam non didicimus
accepimus legimus verum ex natura ipsa arripimus
hausimus expressimus. ut quam non docti et iusti non in-
stituti et imbuti sumus ut si nostra vita in aliquo
insidiis si in vim si in tela aut lahonu custodi-
micos incidisset omnis honesta ratio esset expectan-
da salutis. Silent in leges in anima nescire expe-
ctant jubent cum si quis se expectare velint ante
injusta poena luenda est quam repetenda. Quod si
ex dictis hactenus tractandis praesudiciorum leges diu-
debant et sententiae in ante latae in pari simili et
eadem causa. Nam poena pro hac confirmanda sententiae
ageret amplificatio ex definitionibus et globatis respo-
sionibus in Communi iustitia et decreta Curiae. Edo

35

Commendationem haberet ab iis à quibus lata
est. Si à frequentatione consequentium malorum ex
contemptu talis sententia opinionis computari quae
proportionate posset ac lex humana.

Jurandum

Est affirmatio v. negatio alicujus rei religio
suo ritui facta Deo optimo maximo in testem
appellato. Si olim Scipio apud Lidiuum. et

Sciens falso sum me Jupiter optimus maximus
domum familiam remque meam pepimo le
to antiqui lapides leto afficiat.

Confirmat locus hic ostendens quod inevitabi
le esse debeat promissum quod eo quis obstrin
git. Idem a minori ad majus negas est pacta
cum homine violare quanto magis cum Deo
cui debemus id omne quod sumus. Cele

Enumerando penas prementes violatorum juris
jurandi. Apertè in tales homines in se per-
fidos qui Deo perfidus existit et Sceleris con-
Scijs oriuntur. Hoc demonstrando magnam in-
jurante seu auctoritatem seu mobilitatem
Cic. Lib. 2° De officiis nullum vinculum
ad adstringendam fidem jurjurando ma-
joris acrius esse voluerunt id indicant le-
ges in duodecem tabulis indicant Scel-
era, indicant fœdera quibus etiam cū
hoste fides devincitur fides, indicant na-
tiones animadversioneque consor qui nulla
de re diligentius quam de jurjurando ju-
dicabunt.

Hoc loci pluribus agitatur Cic. questionem di-
scam utrum regulus tenet persolvere fide

26

Carthaginensibus datam probatq; fidem
ab illo datam non potuisse Penam v. hoste.
Hæc vero communior formula iuramentum
di Romanis erat si sciens fallo ita me die-
piter & salva robe hæc curæ et bonæ hope
ri me deiciant ut ego hunc lapidem jaceo.

Infirmatur e contra locus huius imo offen-
dendo iuramentum opponi legibus v. iuramen-
to v. naturali. Edo Quod infringat ini-
quum et si Sacramento confirmetur

Iho Declarando id de quo agit non conti-
nen iuramento nec fuisse iurantis men-
tem ut in eo contineretur. Atq; Probando
emissum ex iracundia imprudencia im-
prudencia v. extra locum. Ha Cetero pro hæ-
berio probat cum qui factum semel et

venit facere fidem non posse vel si per
Deos omnes juraverit. Ubi semel quis peje
raverit ei credi postea etiam si per Deos plu
res jurat non oportet. lib. 1°. De officiis
docet non pejerare cum qui falsum jura
verit sed quod ex animi sententia jurave
ris sicut verbis concipit more nostro id non
facere per jurium est. Et ibidem post quod
probabitur v. hestis jurisjurandi fidem servan
dam esse negat esse rationem quoddam
quibus negari possit quod iurjurando pro
missum est. Est autem etiam jus bellicum
fidesq. jurisjurandi esse hestis servanda.
Quod enim ita juratum est ut mens defen
dentis conciperet fieri oportere id servan
da est.

dum est quod aliter ipsi non feceris nul-
 lum perjurium est ut si prodonibus pa-
 ctum pro Capite pretium non attuleris nul-
 la paus est ne es iuratus quidem id non
 feceris nam pirata non est ex perduellium
 numero definitus sed communis hostis om-
 nium. Cum hoc nec fides esse debet nec
 iurjurandum commune ad infirmen-
 dum quoy locum hunc atq; Sabvianq
 Lucidor Massenius plures invenias qui sepe
 pejerent quam qui omnino non iurent.
 Et lib: quarto idem es pejeret franco quod
 iuri fuit qui perjurium ipsum sermone
 genus pudat esse non ominis.

Tama

Fama.

Est rumor et sermo sine ullo certo auctore dispensans
ut ait Luitchil. Et sermo multitudinis qui in au-
thoritate nisi imponit malitia v. nimia quaedam ut
fit credulus. Confirmat hic Boetius ostendendo imo Ma-
gnam esse vim famae & auctoritate ab exemplis
v. illustriū qui bona fama tam impense stude-
runt. Vt aperiendo populi vocem esse quasi oraculum
vix falli potens iuxta illud Terentii Singuli decipere
ac decipi possunt nemo omnes neminem oēs felle-
ruerit. Tho. II. negando quod famam & apud mentem
in esse in retinendum in conspectu nobili. In sinistra
ordinis id in totū ordini perinde quod vobisū est
vera sit fama & falsa. Tho. querendo & afferendo
rationes & passim rumoris ad confirmandam veritatem
vel potius vocis publice de qua notū est quod vox po-
puli est vox Dei & illi quae praeterea infundat
cordium & orationi gravi si testimonium unius aut
altius ad puniendum hinc sufficit quae velut ovis
hinc testimonium est. ad confirmandam rumor au-

Phoride

Honore sit illud Minii iunioris in Pompey. Caesar
 tales non crede qualis fama cuiusq; e huius aures
 huius oculos intendere ne respicias clandestinas
 existimationes nullisquay magis qm audientibus
 succurras. Melius omnibus quam singulis credit.

Conspicitur autem hoc huius ostendendo in a
 nom epe famam que apud sola Plebe valere de
 beat n apud viros prudentes, et perito Iudices consu
 et eius levitatis et inconstantia ac ab exemplo viros
 Innocentium qbz sepe aspersit maculam. Sit m
 plerumq; ut det veniam corvi earet consura go
 lumbam.

Cdo Dicendo rumoris ejusmodi ee non otiosor opq
 amantiu in vulgus spargere falsa. Tho Indubiu
 vocando cum Virg: et Tert: quod timorem fama;
 tam facti pravij tenax qm conscia veri. Ho. Dicen
 do ex opinione magis qm ex veritate res estimari
 solere. Usurpando vo, siveed opinor Sententiam.

Septimi argumentum haec est. Sto. fuerint inuesti-
gare unde nata est fama ut melius probet ejus
veritas. Sto. offerendo rationes ex quibus fama se-
licitas demonstrat. Ita Tullius contra famam dispu-
tat pro Caelio. Quot quisq. illam effugere potest in tam
maledica Civitate. Vicinum hujus mulieris mirans
male audire cujus pater Parmenius sermones
iniquos effugere non potest. Pro Plancio orat. Judices
ne diseminatis rumoribus fidem habeant. Quod
hoc unum vos magnopere oro atq. obsecro cum hu-
ius quem defendo tam communis periculi causa
ne fictis auditionibus ne diseminatis dispersaq.
sermoni fortunas innocentium subiciendos pule-
tis. Multi amici accusationis non nulli in nostri
iniqui multi communes obsecratores atq. omniu-
invidi multa finxerunt nihil est autem tam volu-
ere quam maledictum nihil facilius emitte nihil
latius dissipat. Nec ego estis fandum maledicti repe-
nicti

richs ut negligatis aut dissimuletis unquam potula
 bo. Sed si quid sine capite manabit aut si quid
 erit ejusmodi ut non easter auctor qui non audie
 rit oblitus sit aut ita levem habuit auctorem ut
 memoria dignum non putavit. hujus illa vox
 vulgaris: audiri ne quid reo innocenti noceat o
 ramus.

Tabula

Tabularum nre Juventius et Leray intelligunt te
 timonia ex scripto qly pautā convenia contractus
 codicilli stipulationes testamenta et alia id genus
 continent. Et sic intellectus locus hic confirmat.

Imo Exaggerando vim illius ad exemp: Cij. p. 100.
 Non recto vobis decretum officio aliquo expressum
 vicinibus aut Clientela aut hospitii publici aut
 ambitionis aut commendationis gratia et recto me
 moriam profuncti periculi indicationem amplif
 Simi beneficii vicem officii presentis testimonium te

nih temporis. Edo per Comparatione conferendo testi
monium scriptum cum fama ceterisq testibus et
rationes querendo probantes plus habere auctoritatis
testimonium scriptum qm quod vis aliud. Ita licet
Arthia commendat tabulas probantes artia de
micitium roma habuisse. et non e profepus
mo vo in tabulas profepus que sola in illa mo
fessione collegioq hator optinent publicam tabe
lar auctoritatem. Nam cum appio tabula negli
gentius aservari vident. Fabini qm dicitur meo
hominis fuit legicus post damnationem calamita
tas omnem tabular fidem resignaret. Metellus
homo sanctissimus modestissimus du tanta di
ligentia fuit ut ad L. Lentulum Praetorem et ad Pa
dicos veniret et unig hnis litura se commodum
ce dixerit. His igit tabulis nullam litura in
na artia Licina videtis. Iho per sequentiam
consequentium ostendendo non posse violari testi
monium

monium scriptum et relatum in tabulis publicis
 quin habeat alia tabes ipsio impropia tabulis pu-
 blicis adeo nullum fore jus quod non possit in-
 fringi. Ho ab adjunctis exaggerando commissu
 contra tabulas crimen. Si rex e ignobilis dicas nemi-
 nem fore deinceps qui id se impune facturum non
 speret quod quidem violatae tabulae n̄ vindicant.
 Si reus est, Nobilis ostendat apud patens populi
 exemplum fore si secl̄ impunitu relinquit.
 Inspicit autem locus hic Imo et alio testimonio scri-
 ptis qd tabulis opponit et ex illig auctorit̄ am-
 plificatione. Edo Nullo opposito bpetente testimonio
 declinando vim tabular̄ adhibita interpretatione que
 rivi audeat dici p̄ multa fore incommoda que ex
 scriptis legibus nascunt̄. Iho Non suppetente
 habet interpretatione probando n̄ eī majorem vim testi-
 monii scripti qm̄ vocalis eor̄ in tanta vis sit cu-
 sami aut Typographice ut ex testimonio faciat

Oraculum. Atque Dicendo tam posse mutari tabulas
quam ceteras leges quia non maioris auctoritatis fuerunt
qui illas tulerunt quam quae sanctitas et scriptura accipe-
rent. Atque Quia major est tabularum antiquitas eo videtur
major non nunquam mutationis in illas inducendae
ratio quae quae varietate temporum ut sunt vana consuetu-
dines varii mores ita et decreta vana. Quod Quod
videtur si decreta factae alias mutationis in legibus.
Denique si non integra nec intactae si tabulae fides in
derogari potest. Ita quod Cluentio Corruptus esse orator con-
fendit propter quasdam litteras quae factae fuerunt.
Et verres Praetor urbanus homo sanctus ac diligens
sordiditatem eius eo codice non haberet quae in
dus proferebat. Et si nunc tabularum cum aliis in-
telligas leges habes sed maius quomodo ex illis
confirmet et enervet vis. Hic ad completam notitiam
de iis solum scripsit aliqua legis divisio. Nempe lex
alia est altera quae Dei est alia natura quae ab eodem Deo

est ut auctoritate naturae, alia humana quae ab ho-
 minibus lata e. Ista humana alia e Politica
 ethica alia militaris alia civilis & togata pro va-
 ria conditione hominum. Atque alia est lex
 communis quae ad oes, alia propria quae ad ali-
 quos tantum pertinet, puta ad Regnum et Pro-
 vinciam.

Tormenta seu Quæstio.

Sunt cruciatus rei quos veritas à reo extorquet & qbus
 rei cogunt ad confessionem maleficii. Et locus is confes-
 sionis. Imo asserendo antiquissima hanc à rationem
 eliciendæ veritatis et à Sapientissimis Majoribus usum
 Patem. Ideo Viri etiam de in tanta nocturno tempor
 dissimulatione veritatis extorquenda viam. Deinde si in
 his questionibus Sape veritatem elicit quæto magis quæstio.
 De qua ita Cic. in topicis. Ficti necessitate fide quæ
 cum à corporibus tu ab animis nascit. Nam & per-

benibus tormentis igni fatigati quae dicunt ea vi
des veritas ipsa dicere. Et quae à perturbatione ani
mi sunt dolore Cupiditate iracundia metu &
necessitate vim habent afferunt auctoritatem et
fidem. Valet autem plurimum Locus is post quo
stationem reus in facti confessione perseveret. Fa
cit item magnopere ad probanda accusati in
nocentia si tormentis adducti non potuit ut crimen
fateretur.

Infirmam perro is locus poterit hinc, si dolor &
timor tribuat extorta confessio et non veritatis huius
exemplo tot innocentium qui in tormentis et metu do
loris adducti ad iniquas criminationes sui et aliorum
illi sapientissima Hugonis Grotii sententia usurpa
ri potest. Mentis qui ferre poterit mentes qui ferre
non poterit. Et illud Cicero pro Sulla. Quaestiones nobis
seruor ac tormenta accusator minitatur ex quibus quicquam
nihil

nihil periculi suspicemur in illis tormentis quibus
 nec dolor modicus natura eujusdem tum animi tum
 corporis regit quod sit libido corrumpit spes
 informat melius id in tot res angustias nihil vult
 loci relinquere. Et lib. 2do ad Terentium. Qui in a
 giles est positus sine aut suspicari facile potest quid
 adire quod sit velit quod cum dixerit intelligat si
 si doloris finem futurum. Deo Observanda si le
 ges a Tullio descripta lib. parit. Sape in questio
 nibus resistendum e quando et dolorem fugientes
 multi in dolore qd saepe mentiti si moriq maluerunt
 falsu fatendo, qm inficiando dolore. Multi etiam
 suam vitam neglexerunt ut eos qd his hancos qm
 sibi ipsi essent liberarent. alii autem aut natura
 corporis aut consuetudine dolendi aut metu sup
 plicii aut mortis vim tormentos phiderunt alii e
 mentiti si in eos quos oderant. atq hae ex pte spirman
 da sunt. Tho Quisrenda si ab adjunctis rationes que

Sint rei de qua agit proprie ex quibus inanis quæ
stionis arguas. Et hui maxime insistentium: quis sho
reū deponat sha virum clarissimum homo nullig si
dei v italy v inimicus v de spicatissimq v à natura
timidus et ignavus. At opponenda erunt testimonia
clarissimæ viror pro reo sha testimonium p rime ex
presum ab hñe nullig auctoritate. Ita lã: vim quæ
stionis infirmat pro Mil: l. 29. Quid Appig et apud
se seruo habuisset et ab accusatore producerentur
et ipemet questionem urgeret de servis q eius graue
facile mentire possent. Sed questiones urget Milo quæ
si habita vane in alio libertis. Quibus nam de ser
uis rogas? de Clodii. Quis eo postulavit? Appig Quis
excluxit Appig. Unde ab Appio Dii boni quid pt agi
Stoverius? de servis nulla queritio è in Dnu nisi de
inconsue ut fuit in Clodium. Proxime ad eo accepit
Clodii p p ig qm tum ad ipso penetravit cuius de
morte tanqm de Ceremoniis violatis querit et in Ma
iores nostm in Dnu de seruo quon notuerunt n quæ
n popet ver inveniri et ga videbant indignu è et de

mini morte ipsa huius. In rerum de servis ac
 cusationis cum quibus verum inveniri potest. Age vo quod
 erat et qualis questio? heus ubi. Auscio ubi Ausca
 Clodius insidias fecit. Certus eras nullas fecit spe
 rata libertas. Quid hac questione certius? Subato
 abrepti sunt in questionem. In separantur a ce
 teris et in areas conijciuntur, ne quis cum eis colloqui
 possit. Hi centum dies penes accusatorem cui fuerit
 sent ab eo ipso accusatore perducti sunt. Quid huc
 questione dici potest integrius quod incorruptius. Rege
 et Numerus 57 ejusdem orationis.

TESTES.

Sunt qui de re qua vocat in controversiam voce
 scripto ferunt testimonium. Ipsi porro testimoni
 um est. Divinum angelicum et humanum. Ad Divi
 num referuntur oracula auspicia Vaticinationes
 et responsa. Oraculum est vox Dei per se, per alium
 loquentis. Auspicium et augurium est testimonium cae

ptem ex cantu volatu et partu avium. Vaticina
haec est praedictum alicujus vatis. repensum diebus
olim & quod sacerdotes et auspices res futuras ex
inspectione texter conjiciebant & quod conjectores
omnia exponebant. Ad Divinum haec unum
testimonium egregia illa licet hinc Luciani Sen
tenti de caesare et Pompejo. Quis justus inducit
arma? neque magno in iudice quisq. tuet.
Vix causa Diis placuit sic vixta Catoni.

Comari Confirmat locus hic imo laude testium a no
bilitate probitate et quovis alio maxime auctoritate
Capite. Ita ut in Perrem At lecti Viri clampi
ni nostrae civitatis quos a me amicos nominari
n est necesse eos qui ad sunt appellabo quos si
mentiret testis et impudentia mea minime velle
Scit v est in vobis Marcellus Scit esse quem adeo
video Praesens Lentulus Marcellinus quos fide atq.
masiduo officii maxime vobis quod omnino Marcell

linum

qd immoderatus labor virus obuat. Simile quod
 arcum frangit intentio et fortissimi equos sint
 respiciendi ne nimio labori succumbat. Si quidam
 quid sit obiar dabis definitione qd est cessare
 a labore pro qua rāone diducenda occurrere
 tibi potest qd labor inunctus est hinc in pro
 na peccati. unde aliqui cessāone ab illo n̄ posse
 malam cū sit liberatio a pena. Q confirmabit pro
 positionem exemptionem de Celestibus Geniis beato obis
 immuni a labore perspicentibus. Si quidam quo sine
 occurrer ut majore alacritate studia prosequantur
 ut tempus s̄. seculo mendacis. p̄. ubi impendas v̄
 diligētia scholastica persentenda v̄ necessario libro
 legendo in ordine v̄ ad casus Theologicos sciendos.
 Quia autem juvat s̄ interrogatis res notitia
 habere et facilitatem rasonis n̄ desum ubiq̄ ubiq̄.
 Sub interrogāone quid est res. Continet natura n̄q̄
 rei s̄ definitio et natio. Hec porro notis comparāone
 illiq̄ cum aliis partib̄ cognitiōne mis usq̄ inflexionis

Unde cum nobilitate naturae rei et Etymologiae et generis
et coniugatae species definitio enumeratio in una com-
prehensio coalescant. Illustrat hoc Marstonius exemplo si-
ue in prologo. Christiano hinc sobrie vivendum est. Sub quaes-
tione unde Afficiantur? resolvetur ratio a solo tota vita
sobrii affecto. Unde homo ab humore quoniam nimis hu-
mor opprimat. Unde vita non a bibo et a vivo. Quae ipsa
ad coniugata defectu propunt ut Afficiantur Afficiantur ho-
mo humana non trita vita vivat. Sub quaestione
quid quo ad rem est Afficiantur nempe Ecclesiae Afficiantur?
nempe Ecclesiae Christi per Baptismum adveniat. Quid
homo nempe animal rationale. Quid sobrietas?
scilicet temperantia in potu. Et definitionis prologo.
Sed aptus. Enumeratio quoque hinc facilius sub quaes-
tione quae amplectitur Afficiantur Indelicet et secu-
laris isque et Rhetor et Philosophus et scientiis non instructus
et Reliquos et juvenis et senex et femina hominem quo
ad temperantiam et a vino et multo et a Lytho distillato
et a cerevisia. Penam quoque hinc sub quaestione per quod com-
plentibus convenit nempe in ratione viventis et temperantiam
nempe

des et gravitas noceat deniq; ne ea Soli huius ob
sint bona M. Catoris quia ille adeptus e' ut mul
tis prodesse possit.

Hactenus de locis extrinsecis ad quos referri sove
ris sequena. Exempla ad pra'judicialia v' Tabulas
rursi vim comparationis habeant tunc in ad compa
rationem. Solem et inde qualitatem formare sym
bola Tabulae apotege' alieni ad lectis. In tantu
enim robur habent in qntu e' auctoris probati
si autem e' proprii ad similitudinem imo et ali
cri rursi intentionis seu maius n' ad idus.

Ex omnibus autem locis qdam dicuntur proprii nem
pe conjuncti cum re de qua agit et illi insiti
ut vult Cic: ad quos Maresius n' referit repugnancia
Contraria Similia Dissimilia Comparata etc. Quidam
Communes continentes argumenta rei de qua agit
re conjuncta e' cuius proprios locos tum ad oran
dum qm amplificandam & confirmandam servient. Pro
prio illo versu notat Maresius. Quid p' qua quale

et effecta adjuveteq; pascas. Communes illo Contra
per testes Leges cum factis famer. Nota haec
reflexio e' Mafreni que hi n' adijcit Similia
Comparata. etc. a ratione locor intrinsicor cu' in eis
intcedat connexio cu' re et p'p'one. Superest
ut de usu locor aliqua dicamus in Compendio
qui sparsim de eis complura diximus.

Usus Locorū Rhetoricorū

Facilis erit si percipias rāo' inveniendi argumen-
ti cui p'ra supponendum e' omnino p'p'ositum
et questio in ma' assumpta hinc demū percurren-
di loci secundū ordinem et videndū quid ex uno quorū
sumas ad tuā questionem et quae selectiora argu-
menta adhibeas rejectis levibus alienis et inutilibz.
Noveris autē n' ex omni loco posse elumi argumen-
tum ad omne questionem. Facilitas vō inveniendi
argumenti omni p' per interrogata. Ut si quādam
qua de causa int'cedat ad vltimū aspirēs dabis cau-
sam q'ā p'cessas aliquotū studio vinas e' tibi animū r'f'ci-
endi. Et mox ad istam causam recurrēs tibi stantē
qd immo =

memis leponem ingenior acumen dicendi lepiam
deniq etiam si qua et libi alii sumunt n repu
pro testimonior religionem et fidem n qm illam
pas coluit foliq huiusce rei quid est vis quid au
stentus quod pondus ignosant. Ita q sentio q
Rasio Americo testibus omnem fidem et iuris
jurandi religionem adimit. Ulo Probando testis
ei inimicos allatis odios causis ut pro Ras. Quid
tu Vir optime cegit habes quid dicas mibi causad
tu vide ne tibi desis. Qua quoy res per magna
agis. Multa Scelerate multa audacter multa im
probe fecisti unum Multipime tua Sponte n
de Cruti sententia. Nihil opus frut te isthic pedere
Neq in accusatore mito neq teste quosq utiq co qui
de accusatoris bellio surgit. Ita Deducendo infe
mes et contemptos ei. Ita q latio n b et erat testi
um fidem qa illi erant impudica famula fa
miliars. Ita Opprendo testes authoritate dignas q lq
ignobilium fidis inspungit. Denum ad etecordam

vom testium si n̄ sint infames n̄ leues n̄ fideles
n̄ cogenti n̄ impubi n̄ inimici germinam Iulig est
fert rationem alteram ut iudices obseruent ne ulla
dignitas testium subita ratione ducant et unice
quid illi dicant intueant. Alteram ut in amicos
periculis locum et honesto mendacis pulet secunda
exemplum sit pro Ligario. Quod si probare possemus
in officia Ligarium omnino n̄ fuisse si honesto et
misererendi mendacis salutis Civis calamitosis consul
tum ee vellemus In his n̄ ee in tanto discrimi
ne et periculo Civis repellere et coarctare posthum
mendacium et si epes alicujus eius certe n̄ epet
qui in eadem causa et fortuna fuisse. Prioris M
vena ubi elevas catonis testimonium. Venio aune
ad M. Catonem qd e firmamentum ac robur totiq
accusationis qui ita gravis e accusator ac vehemens
ut multo magis auctoritatem qm criminacione peri
mescam. In quo ego accusatore iudices primum
illud deprecabor ne qd L. Mureno dignitas illig
ne quid expectatō hibunatus ne quid totiq vult splen
dos.

lirum nomine tota illa provincia adjuncta est. Ita
pro Comedo amplissima commendat testes. Volo
Quarendo Testes maxime occultos qui vere n
audierint tantum neq per alios d p se viderint.
Ita pro Antia Quid in hoc infirmari prahe pt.
Hercule. one e cum adscriptum negabit? aut pro
Summa religione et auctoritate et fide qui ne n
opinari d scire n audispe d inspispe d egispe
dicat. Adsumt Herculeenses legati Nobilissimi
hoes qui Lujus fudicii causa cum mandatis
et publico testimonio venerunt qui hunc adscri
ptum Heracliensem dicunt. Tho Dicendo nulla
spe illos nullis inimicis impulsos fuisse ad ferri
dum testimonium. Ho Deducendo rem totam
ex jurjurando confirmatam. Ita q Comedo. Ho
ego loco solute et quieto animo sum et quorsum
recidat responsum suum si magis prope lebro.
Terribiliss in d Amis testimonius ditor optimos
Causa Resci munita e. Hoce vo novens ee maxi
mum.

mum testimonium quod arte oratoris et indu-
stria ab adversario petij. Ita in Verrem. Hec tu den-
res idem dicis hoc tu confideris illum clamitasti
se se Coem esse Romanum apud te in Roma-
num ne tantum valuisse ut dilacionem aliquam cruc-
is aut crudelitatis terribis supplicii aliquam
parvam moram elatum populi afferre. Hoc teneo
hic haec judicas hoc sum contentus uno omittis
et negligo cetera etia confessione indicat ac jugulet
neceps e. Sibiq; etia locus is tunc ostendendo gra-
vorum mores et testimonia nec venisti nec tibi cohe-
rere. Ita lata in Haecum ab ipso ipsis q; illa tute-
rius confidant n. 6. et a testibus laetis antequam dico
a quibus qua esse qua vi qua se concilias qua levitate
qua egestate qua audacia praedictis dicam de genere
universo et de ratione omnium nostrum. Et n. 9. et
quos testis primum dicam id quod e commune Praeco.
Non quo namque huius ego unquam maxime fidem demerem.
Veniam in hoc dico de toto genere Praeco. tribuo illis
literas de multos artium disciplinam n. adimo Ter-
monij.

nempe in reone virtutis suggerunt argumenta imo et
hominis. Species v. ipse sobrietas ab hoc v. illo po
tu imo et hinc v. scilicet secularis v. religiosi pro
quo sequenti major adhuc stat ratio e. brevis vivendi.

Sub questione per qua res est comprehendens
causa v. comparate ad propositionem dicta. Una om
nium efficiens et Deus. Rela. causa diversor diver
sa ut vini terra pluvia et ol. vitis etc. atq. hinc a cau
sa una argumentum habes quod Deus scilicet
sicut munificentiam exhibuit diversis provisi potus
sicut sola aqua lavanda e. illi sufficisset ita ad gra
tias illi agendas et n. ad enormem bibendi libidi
nem inducimur. Sub questione ex qua materia fit
potus venit vinu. mustum etc. et ipse immoderatio et hinc
panis. Unde quareta consurgit in exquisito potus
duci scilicet ista civitatem antecedentium seculor. tem
perantia. Sub questione de forma bibendi. augetur
positum v. ille bibo qui e. sibi deum manu in hunc potus

lum qd duplici in medio coronati circulo. Oratio
Dominica Symbolum Apostolicum decalogum Regis. puer
eo ore dicebat. Atq; ita velut ad puerum familiaris. Au-
co bilones ad eubitum haustum ex illo poculo invita-
bat. Sub quaestione pp̄ quid^o obiectus & hunc sic aut
delectabile & pp̄ quid homo natus atq; ite ipse po-
tu etiam langus a Deo provisus. Ampla quoy repre-
honden di ebrietem crasis maā. In finis consideratione
n̄ cū tantū attente quod res ex natura intendit ver
et quem homo proponit et m̄singit sibi. Poty inter-
dit lavare et itim homo interdicit voluptate. Hinc et
Imo laus ebrietatis a Deo et natura intenta cluif.
Ideo gravis reprehensio belluorum et nequissimorū
latr' media quoy ad finem h̄speranda ut ad ebrietate
servandam vitanda belluonū & societas tabernarū ven-
tio, horrar' desiderii & saltis, ludicrar' larvar' usq; et
Ogier' tempore in constantia in p̄posito n̄to iactura velle
et salutis. Antecedera quoy in q̄ntum habent rationem
Causa

Causa remota ut proava consortia propinatoria domus
coronata phiole vitrea aures fecundi etiam rudibus
calices congia dolia etc.

Sub quaestione quale quid? expenduntur adjuncta & pre-
dicata naturam naturam circumstantia n̄ h̄i primo
essentialia distincta ab adjunctis n̄ necessario conuer-
sionibus rem ut respectu huius Afflicti quaedam neces-
sitas vite naturae h̄perentem et conformem vite Affli-
removendam salutis obstacula. respectu moderata
vite honestas laudabilitas utilitas aversio ab immo-
derate vite. qualia predicata pertinent etiam ad definitio-
nem Aethonica.

Sub quaestione quid efficit aliud an verig quid accusat
ab aliquo? noscuntur effecta et consequentia ingratu diu pos-
sunt effecta remota. Si comparate ad effectum effecta
Illig in bonis extrin corpore, damna opus honestis de-
sistuo functione sensu in membris languor capiti verti-
go effusio ocula lingua stupor et totiq huius quaedam
paralyses. Si intus effusio animi an vicia ubi in libi-
dinem vanam gloriam arcanor manifestatione etc. Compa-

te ad consequentia contentiones nra libera sicut fami
lia castamilla secundum etc

Sub questione quid rei accidit & advenit. adjuncta
omnibus ferme locis ubi nona comprehensa versu illo
Quid quis ubi quibus auxiliis cur quomodo quando
v illo Martini die quatis quibus toties ubi quomo
do quando. Quo posteriore versu melius dicit compre
hendi adjuncta cum asperat in reita priore continere
in illa quo ad generales questiones praesertim de fe
ctis hinc. Quicquid hoc vult esse adjuncta sicut nrao
Patria & sex educatio habitus corporis fortuna conditio
natura animi virtus studium affectus locus tempus occasio
casus instrumentum modus & signum. Int quae prout dicit
diversas res substantiam modo aliquid illis conducit
propter. Multa tamen hoc conduci possunt ad questio
ne quid rei accidit ut scilicet opus v talis res etc. Sed gene
re notatione Patria. Caetera reliquis praedicatos versuum
continent. Quo posteriore finem antequam examinationem
scilicet illa esse adjuncta quae rei ita adiunguntur ut ab illa se
parari possent. Jam tamen finem quales res v personae intelligi
reperitur

responsum hoc Nobilitas illustris et omnia viri adolecent
 dios ingeniatam libera moderatam possent legibus confor
 mis etc. V. et hanc comparata ad omnem partem epidi
 chici generis. Omne scilicet ab artibus et scientiis viri
 busque virtus personam adveniunt. Sub finis quanta? Magni
 tudinem immensitas exilitas moderantur videlicet dimen
 sionem motus et virtus spectata. Sub quibus factu?
 An saepe an raro an per repetitos haustus et
 et maiora bibit pocula et tantum ut regenerare debue
 rit. Sub ubi? In loco clauso an aperto Domi et foris
 in publicis congressibus an privatis ebrietate quis tra
 xerit. Sub quomodo recte male prudenter callide, sul
 te fute vere etc. Modi hi late patent ut per an potius
 suspitudo in libidini conjunctis fuerit an pocula
 magis impusa quam temperant. Sub quando? Quam mune
 Estate hyeme die nocte in iuventute Senio. Pauca
 belli Luctuque scilicet tempore rogationum an alio die huius
 et illa hora his et illis festis etc. E.g. An mane ebrius fu
 erit an nocte die clauso an pro festo quadragesime
 an bauchanellum etc. Ex his vero argumenta ne dum pro
 thesi universali et et hypothese sumi possunt ut com
 parate ad ebrietatem Affricani religiose Imperatoris Divis que

causa adunata plurimam afferunt exagitationem.
Cura similis Pana strava si est. Cur tentare lubo
rem cum cogitata re accepta finio ad quastionem
illi simile par stravium ppendendi naturus res si dicit
faullt occurret ut ebrii contantia ebrietis ebrii et
militis navi par insanie laboranti tantam aque imo
lupi rioru destitutus. Quando magis cura catin
et eo loco ut ab eis habeant argumenta ad lectio
nem libror compello ex qua habes in nava ebrietis
et lemma navi regenda haurio & haurior. Emble
ma Clementis Alexandrini qui pingi iussit Calum
stellatum atq in eo acceptatum ante stellam oran
tem pingi solitum qui capite in ventrem usq de
puppo consistet. Quis imago ut recte inquit belluo
res apte exprimit quod omnis cogitatio in ventre.
Enigma aut hieroglyphicum Upupa inq. Sicut uis
ad ebrietem in gurgitanti sordibq humanis in ebria
ri unde ebriam egyptiis designabant. Parabola est se
ro in plantando et riganda vilo adhibente semine le
onis ora et aqni sanguinem apte representantem mores
diverter ebrii. Apologum de Sauli discipulo et simiand
quod

quod hic illi vini coniectanti colorem exhibuit in
vetro vinam quae gustata cum nasum conuegi
ret an in plauet. inquit Economus certe Conium
fuisse vinum scio, & in vase ultimo corruptum
E. Testimonium ex Borg. Nec venens nec hic vini ca
piant amore, uno namq. modo vira venig. nocent.
Vel Androchidis ad Alexandrum. Nec memento te
Sanguinem terra liberare. Lex coloris. Princeps si de
Inchendes obig male mulctes. Apud Indos Reges
hac de causa legum damnati sententia etiam a
muliere interim poterat eo facti Gmno ut successori nu
beret. Ad famam pertinent in nulla gentes inde in
gloria. Ad testimonium ad multi in testem in pote
rat v. semel ebrielle notatus.

In tam ampla arguementor seni et locus fluenti
um monco de delectu & breuille.

Uerus Locorum Rhetoricorum
quo ad status et genera que
honorum.

In status coniecturali in quo quare an vasa p. novem

rationes peti ab adjunctis effectis causis et ab ipsa
natura rei. Anterioribus enim ignotiona deducimus.
In statu definitionis in quo quaerit quid res sit
a definitione et illis quae definitione influunt. In
statu qualitatis in quo quaerit qualis res sit ab attri-
butis et adjunctis. Et quae hi staty reperiri possunt
in omni genere pensato genere qualitatis alia
quae peti possunt argumenta unicuique generi con-
sona ac potius automoda. Et sic pro genere demon-
strativo passim regula haec est ut sicut substantia si-
ve attributum laudandum suscepit in eius par-
tes et tempora distribue ut Personam in infra et
extra et corporis et anime bonae quo ad exornatio-
nem in malae et in illis quo ad vituperandum. Haec in
vix facilius tenuitatem intellectus penetrabit. Alia regu-
la est ut tantum principium ex quo una quae res
sit verus et finem expendat. Atque ita locy huius generi
magis alios maxime proprius est. Eucamerio penti am de
Causa finalis sic componite ad laudem huius parti-
cis illig potest et in non origine Parentes Troas Patriam
et ille ex quibus aliunde Semen laudis illi pullulat. Deinde
in ca

in ea quae proprie ut sunt bona fortuna Nobilitas
 opes dignitas potentia amici Clientes in bona
 corporis ut vires valetudine et inq. vegeto etc. In bo
 na animi ut ingenium artes potestq. laudem ha
 bere comparate ad causas quo ad effectus Demi seriq.

Genus deliberationum iisdem cum demonstrati
 bus fortibus gaudet principis autem causis ubi fina
 li cum ex utilitate honore iucunditate contemplatione au
 ditor animi ad agendum impellens cui si rei
 perficienda facultas nascitur peruersa cunctat
 morum est eo quo libet auditorem impelleret
 te porro aliud honestum et natura et propensio
 ne ut fama gloria dignitas Nobilitas conuersio
 status nostri. Aliud ex lege ut illa quae prescribit ius
 gentium Major exempla Patria consuetudo san
 ctio principum. Aliud ex virtute ut temperantia pru
 dentia etc. Quam divisionem pariformis licet contra
 rio modo retinet quoq. hinc. Utile aliud casus ut
 opes et in melio res et prosperione agros et ita pau
 tranquillitas amici Clientes subditi. Aliud in bono
 ut robur valetudo forma artes Sciencia etc. Proportione

Intellige dividi noxium. secundum ab auctore jam
quo ad corpus jam quo ad animam. Maxime autem se-
cundum evenit à molesto contrariis nobis ad oppositum
quemodo juvenia quies in portu a tempeste maris lu-
men oculor' ab eor' cecitate spes ab inopia. Patria ab
exilio contra in amantia illis omnia qui a facilitate ad
infacilitatem jactant. Necesse pariter jam è absolutebum
ut non violentum non cadens in deliberationem v. ut
potesticum & conditionatum v. tale. Opprimemur ab
hoste nisi arma opponem. Magna ab inde vis persua-
dendi cum è scilicet in periculum conjici conringit inu-
tili v. honesto v. consecutione hoc quoddam nobis ob-
stare. Dura quippe necessitas imperat ut conserventur
v. vlt. Causa magis sedes abiciendi patiamur. Et
hoc nihilo minus in disradendo sunt removenda
Facile autem è quod citra molestiam laborumq' gravem
citra opum famam et ceteror' bonor' jacturam quatenus po-
terit qd' vob' cum hac conjunctum sit' difficulta cruescit
et scit hinc ad disradendam valet ita facile ad succu-
dendum

pendum. Ampla et inde differendi materia ut ad differendum ebrietatem honesti jactura, rationis discrimen et cetera effecta ac consequentia generis deliberativum urgentia.

Lenus Judiciale in modo translationem ad Curias inventionem argumentor in nihil pro diversitate statui variat. Pro statu conjecturati ut an Clodius insidias hinc sit miseris dandae rationes pro posse et velle. Imo a Descriptione personae ejusque vite et mor. Ubi fortuna et opes arbitri auri aut honoris ambitio perditur profusa libera vita aut si de his non constat simulatio mor et bona vite pretendit. Consequenter nihil ab hinc tantum facere abhorreere contendit oris.

Udo Magis rem stabilit et impulsiones pernicida hinc bripe convincat aut in odio dolere in quo cilio effectu, item vno exerbuisse. Si deliberatq aggressor putes ostendendum commedum illiq ad honorem. proq em sequendos factum metu clammi pauperibus infamia evenisse et aggressorem ductum amicitia cum

inimicis allig. cui nocuit & conjunctione cum illis.
Seipse autem probatiss. potissimum ex adjunctis quae
sua erunt ante factum colloquia auxilium factu
dicta loci ac temporis nra infestis clamor strepitibus
metus post factum fuga relicta gladius, pallor
inconstentia metus titubatio tanquam conscientiae esse
procedentis indicia. Verbo ex causis effectibus & adjunctis
investigat huc facinoris nra. Mura ex locis commu-
nibus ut rumore testibus jurjurando tabulato
mentis etc. Stabilium. Jam defensor negabit huc
argumentis coinni. Video Veritas pro Quentio est
quidam an is Opaticum viderem alioq. venere etc.
Haberit. Pro Murena an Commis. enis amilibus on
men imo & pro Lex. Amerino sufficienti discussam
Analysi hujus questio patet hbi. Haec an Rex.
Pro. Latem o suum occidit.

In statu Definitionis, in quo qui verior e et in quo
quod res est aut quo nra compellenda aut cum ali

J. Casiano

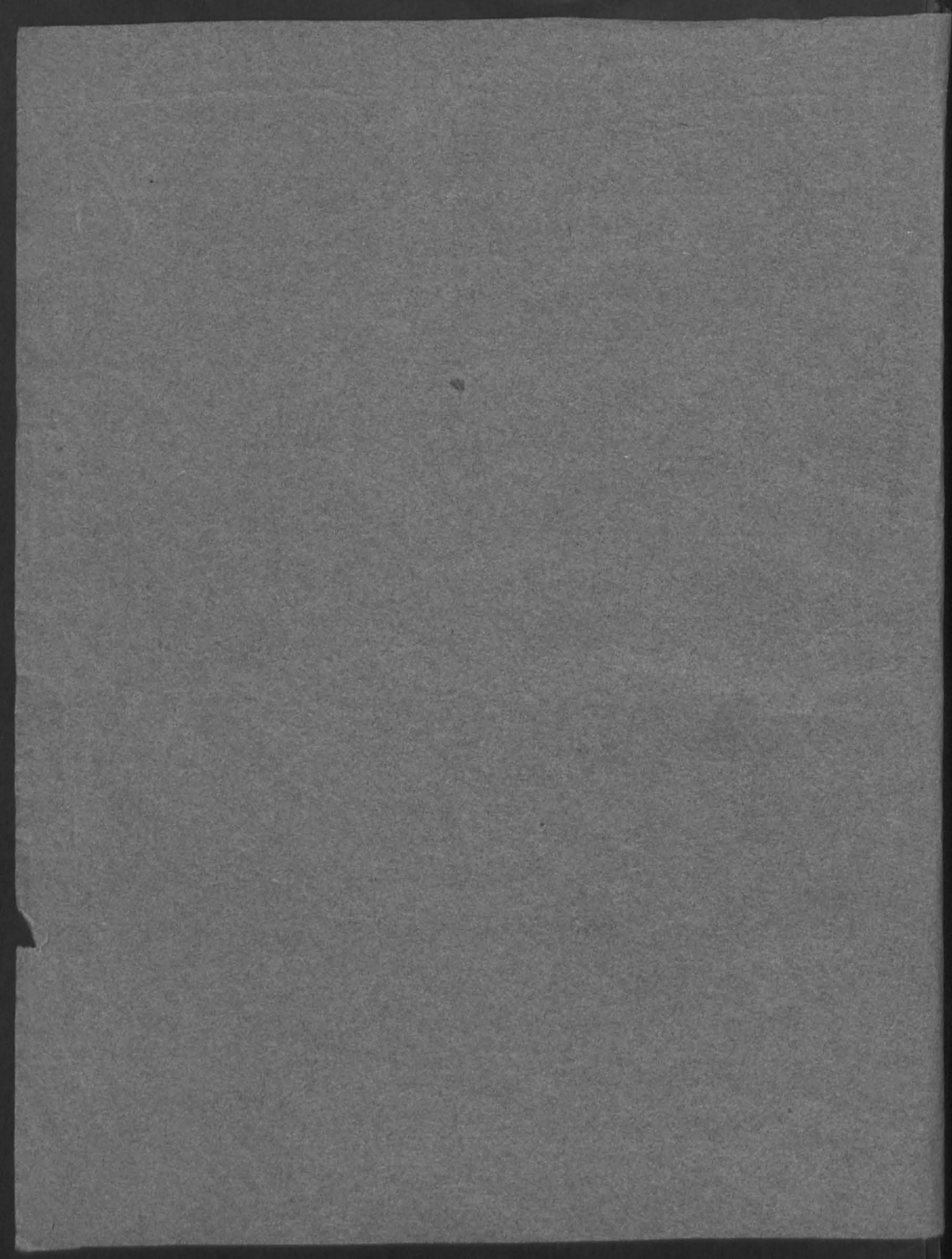
David de Harles.

Rok 459.

K. 53

2/11

Skanowanie i opracowanie graficzne na CD-ROM :

ul. Krzemowa 1

62-002 Suchy Las

www.digital-center.pl

biuro@digital-center.pl

tel./fax (0-61) 665 82 72

tel./fax (0-61) 665 82 82

Wszelkie prawa producenta i właściciela zastrzeżone.

Kopiowanie, wypożyczenie, oraz publiczne odtwarzanie w całości lub we fragmentach zabronione.

All rights reserved. Unauthorized copying, reproduction, lending, public performance and broadcasting of the whole or fragments prohibited.